

Original Research

***Predicting Body Image Satisfaction in Female Students
Based on the Amount of Instagram Use, with the
Mediating Role of Sensitivity to Rejection***

**Samane Noori¹
Ruhollah Abbasi²**

Abstract

In recent years, along with the expansion of smartphone use and the increase in membership in social networks and their heavy use, body image dissatisfaction has spread, especially among girls. Therefore, the present study aimed to investigate the mediating role of rejection sensitivity in the relationship between body image satisfaction and Instagram use in women. The present study was descriptive-correlational based on the structural equation model. The statistical population of the study included all female students studying in Ardabil in 2023-2024, from which 203 female students were selected using Quota sampling. In order to collect data, the Instagram Addiction Scale of Andresen et al. (2012), the Body Image Satisfaction Scale of Soeto and Garcia (1989), and the Interpersonal Sensitivity Questionnaire of Bais and Parker (2000) were used. Data analysis was performed using structural equation modeling using SPSS-26 and AMOS-24 statistical software. The results showed that Instagram use is directly and positively related to rejection sensitivity, and directly and inversely related to body image satisfaction. Also, Instagram use has a negative effect on body image satisfaction through the mediation of rejection sensitivity ($P \geq 0.01$);

¹. M.A in Psychology, Psychology Department, Mohaghegh Ardabili University, Ardabil, Iran. Samane.n.psy@gmail.com

². Assistant Professor, Department of Psychology, Faculty of Humanities, Shahed University, Tehran, Iran. (**Corresponding Author**) abbasi.ro@shahed.ac.ir

Date: 2025/26/03

Accept Date: 2025/11/06

DOI: 10.22051/JWSPS.2025.50957.2985

therefore, considering the final fit of the model, it can be said that increasing Instagram use can reduce body image satisfaction in people with rejection sensitivity.

Keywords

Body Image Satisfaction, Instagram, Sensitivity to Rejection, Female Students, Structural Equation Model

Introduction

Body image satisfaction is among the variables that play a significant role in the health and optimal functioning of students (Behzadi Nejad et al., 2020). Research indicates that one of the most pressing concerns in individuals' lives today, particularly for women, is the body and related anxieties (Sohrabzadeh et al., 2019). Body image refers to an individual's perception of their body's size, dimensions, appearance, and overall shape (Waring et al., 2022) and encompasses all subjective emotions and beliefs about one's physical appearance (Claytor et al., 2020) and how it aligns with their mental ideals (Brichacek et al., 2023). This image forms from birth (Waring et al., 2022) and encompasses various aspects of social, sexual, psychological, and familial identity (Çimke & Gürkan, 2023), and it can evolve throughout life stages (Waring et al., 2022). Studies suggest that a negative body image, idealization of the body, and attempts to conform to an idealized appearance are unattainable for most individuals, which can lead to body dissatisfaction (Leng et al., 2020). Recent findings on women revealed that the tendency to engage in appearance comparisons is particularly associated with increased attention to thin-ideal bodies (Dondzilo et al., 2021).

Social media addiction is one of the factors influencing body image dissatisfaction. A new manifestation of social media use is image-based platforms, which encourage individuals, especially youth, to share self-images. Such images often portray unrealistic representations of men and women, creating psychological pressure to achieve an ideal body image (Scott et al., 2018). Instagram contains numerous images, many of which promote body ideals to users. Physical appearance holds significant importance on Instagram, and studies show that adolescents and young adults, particularly women, experience body dissatisfaction, distress, and psychological pressure to appear flawless on social media (Jebeile et al., 2021).

Negative body image or body dissatisfaction is associated with self-criticism and efforts to conceal perceived flaws. It may stem from sensitivity to appearance-based rejection or may correlate with heightened interpersonal rejection anxiety (Zimmer-Gembeck et al., 2022). Sensitivity to rejection in

interpersonal relationships is a predictor of body dissatisfaction (Henn et al., 2019). Rejection sensitivity is a personality trait characterized by excessive sensitivity to social rejection. Individuals high in rejection sensitivity tend to anticipate anger or anxiety in interpersonal interactions, perceive it readily, and overreact to it (Gao et al., 2021). Those with high rejection sensitivity remain vigilant and anxious about potential rejection. To maintain social interaction, they turn to virtual networks, preferring mobile and social media interactions even when face-to-face communication would be easier, as rejection cues are less apparent in digital media (Blackhart et al., 2021).

In today's society, there is significant sociocultural emphasis on physical fitness and attractiveness. Widespread opinions on body structure and societal pressures toward thinness have increased body dissatisfaction, particularly among women (Bolboli et al., 2013). Consequently, rising body dissatisfaction among students has led to numerous challenges, necessitating research on factors influencing students' body image dissatisfaction to inform interventions that enhance body satisfaction. Given the importance of body image satisfaction and the limited research on the mediating role of rejection sensitivity in the relationship between body image satisfaction and Instagram use, this study aimed to investigate the mediating role of rejection sensitivity in this association.

Methodology

This study employed a descriptive-correlational design using structural equation modeling (SEM). The statistical population consisted of over 12,000 students enrolled at universities in Ardabil during the 2023-2024 academic year, with a Quota sampling method selecting 203 participants. Data collection began with pencil-and-paper questionnaires distributed among students. Research instruments included the Body Image Satisfaction Questionnaire (Souto & García, 2002), the Instagram Addiction Scale (Andreassen et al., 2012; 6-item version), and the Interpersonal Sensitivity Questionnaire (Boyce & Parker, 1989). Inclusion criteria were willingness to participate and informed consent, while exclusion criteria were incomplete or invalid responses (e.g., identical answers for all items). Data analysis was conducted using SEM, with interpersonal sensitivity as the exogenous predictor variable, rumination as the mediator, and body image satisfaction as the endogenous criterion variable. Gender and age group were included as control variables. Descriptive and correlational analyses were performed using SPSS-26, and SEM was conducted using AMOS-24.

Findings

Of the 203 female participants, 172 (84.7%) were single, and 31 (15.3%) were married. Additionally, 106 (52.2%) were undergraduate students, 91 (44.8%) were master's students, and 6 (3%) were doctoral students. Pearson's correlation test revealed a positive correlation between Instagram use and rejection sensitivity, while both variables negatively correlated with body image satisfaction. SEM results indicated a direct, negative, and significant relationship between Instagram use, rejection sensitivity, and body image satisfaction. Furthermore, a direct, positive, and significant relationship existed between Instagram use and rejection sensitivity. Finally, findings demonstrated that rejection sensitivity indirectly mediated the relationship between Instagram use and body image satisfaction.

Conclusion

This study aimed to predict body image satisfaction based on Instagram use, mediated by rejection sensitivity. The findings showed that Instagram use had a direct negative effect on body image satisfaction, aligning with results from Khanjani et al. (2022), Wang et al. (2022), and Hai & Yang (2022). Social media, particularly Instagram, heavily emphasize specific body shapes and fitness, which may foster maladaptive cognitions in users. In this environment, where individuals present their identity through self-images, significant vulnerability arises. According to Festinger's theory, repeated exposure to idealized body images leads individuals to internalize these standards, striving to conform to gain social acceptance. Since these ideals are often unattainable, dissatisfaction increases (Silva et al., 2020). This study showed that the amount of Instagram use has a negative direct effect on the body image satisfaction variable. The results obtained are consistent with the results obtained by Khanjani et al. (2022), Wang et al. (2022), and Hai and Yang (2022). Social networks, and especially Instagram, place great emphasis on the specific shape of bodies and fitness. This emphasis can cause ineffective cognitions in people who use it. In this environment, because people present their identity and personality with their own images, a lot of vulnerability is created. According to Festinger, when people are repeatedly and continuously exposed to ideal body images, they internalize the model that these social networks present of ideal people and try to get closer to these models in order to be accepted by society. Ultimately, because these models are usually unattainable and it is almost impossible for people to reach the ideal body of the media, people's dissatisfaction with their body image increases (Hokm Amabadi, 2016).

Another finding indicated that rejection sensitivity had a direct negative relationship with body image satisfaction, consistent with Kamandloo et al. (2024), Amirian et al. (2024), and Nawaz et al. (2024). This association can be explained as follows: Body dissatisfaction and shame may accompany perceived negative evaluations from others, heightening sensitivity to interpersonal rejection. Greater body-related shame correlates with higher rejection sensitivity (Liu et al., 2017).

Correlational analysis also revealed a direct positive relationship between Instagram use and rejection sensitivity, consistent with Sheldon and Bryant (2016) and Hawes et al. (2020). On image-based platforms like Instagram, which reinforce appearance-focused culture, individuals frequently compare themselves to idealized images, fostering inadequacy and anxiety. These individuals become hyper-aware of minor cues and anticipate negative feedback about their appearance, increasing rejection sensitivity (Fardouly et al., 2015).

Additionally, results demonstrated that Instagram use negatively affected body image satisfaction through the mediation of rejection sensitivity, aligning with Pitirüç et al. (2024). Heavy social media users, especially on Instagram, are more likely to engage in self-presentation and daily exposure to ideal appearances, fostering feelings of inadequacy (Engeln et al., 2020). This elevates anxiety and frustration, increasing sensitivity to others' opinions and rejection. Rejected individuals exhibit maladaptive responses (Amirian et al., 2024), leading to distorted body perceptions and heightened dissatisfaction (Liu et al., 2017). Instagram use and image-sharing make individuals more reactive to negative feedback, exacerbating anxiety and attributing rejection to their appearance, thereby worsening body dissatisfaction (Bue, 2020). Based on these findings, excessive Instagram use may increase rejection sensitivity and reduce body image satisfaction among women. Accordingly, it is recommended to design and implement educational programs to enhance digital literacy and awareness of social media's impact on self-concept. This study aimed to predict body image satisfaction based on Instagram use, mediated by rejection sensitivity.

References

- Ahmadi, M., & Mowlana, Y. (2021). The effect of Instagram on lifestyle: Body image, eating disorders and fashion (Case: Women aged 20 to 70 years living in Tabriz). *Communication Research*, 28(107), 161-185. (In Persian) doi: 10.22082/cr.2021.526506.2160
- Akbarzade jahromi, S. J. , Razavizadeh, S. N. A.,& sheikhi, M. (2020). The role of Instagram in women body management (Case Study: Districts 1 and 20 of

- Tehran). *New Media Studies*, 5(20), 37-79. (In Persian). doi: 10.22054/nms.2020.45410.801
- Alfonso-Fuertes, I., Alvarez-Mon, M. A., Del Hoyo, R. S., Ortega, M. A., Alvarez-Mon, M., & Molina-Ruiz, R. M. (2023). Time spent on Instagram and body image, self-esteem, and physical comparison among young adults in Spain: Observational study. *JMIR Formative Research*, 7(1), e42207. <https://doi.org/10.2196/42207>
- Al Ghadeer, H. A., AlAlwan, M. A., AlAmer, M. A., Alali, F. J., Alkhars, G. A., Alabdrabulrida, S. A., & Alabdrabalnabi, H. A. (2021). Impact of self-esteem and self-perceived body image on the acceptance of cosmetic surgery. *Cureus*, 13(10), e18825. DOI: 10.7759/cureus.18825
- Amirian, M., Momeni, K., & Yazdanbakhsh, K. (2024). The relationship between social anxiety and the desire for cosmetic surgery: The mediating role of body image and appearance-based rejection sensitivity. *Research Square*. <https://doi.org/10.21203/rs.3.rs-3991141/v1>
- Andreassen, C. S., Torsheim, T., Brunborg, G. S., & Pallesen, S. (2012). Development of a Facebook addiction scale. *Psychological Reports*, 110(2), 501-517. <https://doi.org/10.2466/02.09.18.PR0.110.2.501-517>
- Ansari, S., Iqbal, N., Asif, R., Hashim, M., Farooqi, S. R., & Alimoradi, Z. (2024). Social media use and well-being: A systematic review and meta-analysis. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 27(10), 704-719. <https://doi.org/10.1089/cyber.2024.0001>
- Arjmandnia A, Azimi Garosi S, Vatani S, Kazemi AR. (2017). Investigating social anxiety, self-image, and body image among students with visual impairment. *Quarterly Journal of Child Mental Health*; 4(1): 99-108. (In Persian). <http://childmentalhealth.ir/article-1-199-en.html>
- Atroszko, P. A., Balcerowska, J. M., Bereznowski, P., Biernatowska, A., Pallesen, S., & Andreassen, C. S. (2018). Facebook addiction among Polish undergraduate students: Validity of measurement and relationship with personality and well-being. *Computers in Human Behavior*, 85, 329-338. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2018.04.001>
- Behzadi Nejad, M., & Zare Bahram Abadi, M. (2020). The mediating role of social support in the relationship between psychological capital and body image in students of a military university. *Journal of Police Medicine*, 9(3), 173-180. (In Persian). <http://dx.doi.org/10.30505/9.3.173>
- Beiter, R., Nash, R., McCrady, M., Rhoades, D., Linscomb, M., Clarahan, M., & Sammut, S. (2015). The prevalence and correlates of depression, anxiety, and stress in a sample of college students. *Journal of Affective Disorders*, 173, 90-96. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2014.10.054>

- Bicaker, E., Schell, S. E., & Racine, S. E. (2023). The role of self-compassion in the relationship between rejection and unhealthy eating: An ecological momentary assessment study. *Appetite*, 186, 106568. <https://doi.org/10.1016/j.appet.2023.106568>
- Bidkhorri, M., Yaseri, M., Sari, A. A., & Majdzadeh, R. (2021). Relationship between socioeconomic factors and incidence of cosmetic surgery in Tehran, Iran. *Iranian Journal of Public Health*, 50(2): 360-368. <https://doi.org/10.18502/ijph.v50i2.5351>
- Blackhart, G. C. Hernandez, D. K. Wilson, E. & Hance, M. A. (2021). The impact of rejection sensitivity on self-disclosure within the context of online dating. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 24(10), 690-694. <https://doi.org/10.1089/cyber.2020.0257>
- Bolboli, L. , Habibi, Y. and Rajabi, A. (2013). The effect of exercise on body image, body mass and social anxiety in students. *Journal of School Psychology*, 2(2), 29-43. (In Persian). doi: d-2-2-92-4-2
- Boyce, P., & Parker, G. (1989). Development of a scale to measure interpersonal sensitivity. *Australian and New Zealand Journal of Psychiatry*, 23(3), 341-351. <https://doi.org/10.1177/000486748902300320>
- Bue, A. C. C. (2020). The looking glass selfie: Instagram use frequency predicts visual attention to high-anxiety body regions in young women. *Computers in Human Behavior*, 108, 106329. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2020.106329>
- Brekalo, M. (2022). Longitudinal study of social anxiety symptoms and appearance rejection in predicting body dysmorphic symptoms: Appearance-based rejection sensitivity as a mediator. *Body Image*, 42, 440-446. <https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2022.07.019>
- Brichacek, A. L., Neill, J. T., Murray, K., Rieger, E., & Watsford, C. (2023). Ways of responding to body image threats: Development of the body image flexibility and inflexibility scale for youth. *Journal of Contextual Behavioral Science*, 30: 31-40. <https://doi.org/10.1016/j.jcbs.2023.08.007>
- Brown, A., Rance, J., & Warren, L. (2015). Body image concerns during pregnancy are associated with a shorter breast feeding duration. *Midwifery*, 31(1), 80-89. <https://doi.org/10.1016/j.midw.2014.06.003>
- Brown, S. L., Mitchell, S. M., Roush, J. F., La Rosa, N. L., & Cukrowicz, K. C. (2019). Rejection sensitivity and suicide ideation among psychiatric inpatients: An integration of two theoretical models. *Psychiatry Research*, 272: 54-60. <https://doi.org/10.1016/j.psychres.2018.12.009>
- Bruffaerts, R., Mortier, P., Kiekens, G., Auerbach, R. P., Cuijpers, P., Demyttenaere, K., & Kessler, R. C. (2018). Mental health problems in college freshmen: Prevalence and academic functioning. *Journal of Affective Disorders*, 225, 97-103. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2017.07.044>

- Carey, M., & Preston, C. (2019). Investigating the components of body image disturbance within eating disorders. *Frontiers in Psychiatry*, 10: 635. <https://doi.org/10.3389/fpsy.2019.00635>
- Carter, J. J., & Vartanian, L. R. (2022). Self-concept clarity and appearance-based social comparison to idealized bodies. *Body Image*, 40, 124-130. <https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2021.12.001>
- Chegeni, M., Nakhaee, N., Shahrababaki, M. E., Mangolian Shahrababaki, P., Javadi, S., & Haghdoost, A. (2022). Prevalence and motives of social media use among the Iranian population. *Journal of Environmental and Public Health*, 2022(1), 1490227. <https://doi.org/10.1155/2022/1490227>
- Çimke, S., & Gürkan, D. Y. (2023). Factors affecting body image perception, social media addiction, and social media consciousness regarding physical appearance in adolescents. *Journal of Pediatric Nursing*, 73: e197-e203. <https://doi.org/10.1016/j.pedn.2023.09.010>
- Claytor, J. D., Kochar, B., Kappelman, M. D., & Long, M. D. (2020). Body image dissatisfaction among pediatric patients with inflammatory bowel disease. *The Journal of Pediatrics*, 223: 68-72. <https://doi.org/10.1016/j.jpeds.2020.04.045>
- Cohen, R., Newton-John, T., & Slater, A. (2017). The relationship between Facebook and Instagram appearance-focused activities and body image concerns in young women. *Body Image*, 23, 183-187. <https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2017.10.002>
- Dondzilo, L., Basanovic, J., Grafton, B., Bell, J., Turnbull, G., & MacLeod, C. (2021). A serial mediation model of attentional engagement with thin bodies on body dissatisfaction: The role of appearance comparisons and rumination. *Current Psychology*, 42: 1896-1904. <https://doi.org/10.1007/s12144-021-01574-1>
- Donovan, C. L., & Uhlmann, L. (2022). Looking at me, looking at you: The mediating roles of body surveillance and social comparison in the relationship between fit ideal internalisation and body dissatisfaction. *Eating Behaviors*, 47, 101678. <https://doi.org/10.1016/j.eatbeh.2022.101678>
- Dos Santos, A., da Silva, W. R., de Souza Santana, M., & Campos, J. A. D. B. (2020). Distortion and dissatisfaction with body size per the demographic and academic characteristics and the nutritional status of university students. *Revista de Ciências Farmacêuticas Básica e Aplicada*, 41, 1-12. <http://dx.doi.org/10.4322/2179-443X.0665>
- Downey, G., & Feldman, S. I. (1996). Implications of rejection sensitivity for intimate relationships. *Journal of Personality and Social Psychology*, 70(6), 1327-1343. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/0022-3514.70.6.1327>

- Engeln, R., Loach, R., Imundo, M. N., & Zola, A. (2020). Compared to Facebook, Instagram use causes more appearance comparison and lower body satisfaction in college women. *Body Image*, 34, 38-45. <https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2020.04.007>
- Esfandyari Garkerudi, S., Abolghasemi, A., & Kafi, S. M. (2022). A comparison of thought control strategies, valued living and appearance-based rejection sensitivity between college students with and without body dysmorphic disorder. *Journal of Research in Psychological Health*, 16(2). (In Persian). <http://rph.khu.ac.ir/article-1-4141-fa.html>
- Fani Sobhani, F. , Khalatbari, J. and Rahmati, S. (2018). Effectiveness of cognitive behavioral therapy based on body image on sexual satisfaction and marital adjustment of married infertile women. *Applied Psychology*, 12(1), 25-46. (In Persian). <https://dor.isc.ac/dor/20.1001.1.20084331.1397.12.1.2.6>
- Fardouly, J., Diedrichs, P. C., Vartanian, L. R., & Halliwell, E. (2015). Social comparisons on social media: The impact of Facebook on young women's body image concerns and mood. *Body Image*, 13, 38-45. <https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2014.12.002>
- Fardouly, J., Willburger, B. K., & Vartanian, L. R. (2018). Instagram use and young women's body image concerns and self-objectification: Testing mediational pathways. *New Media & Society*, 20(4), 1380-1395. <https://doi.org/10.1177/1461444817694499>
- Feinstein, B. A. (2020). The rejection sensitivity model as a framework for understanding sexual minority mental health. *Archives of Sexual Behavior*, 49(7), 2247-2258. <https://doi.org/10.1007/s10508-019-1428-3>
- Fujiwara, H., Tsurumi, K., Shibata, M., Kobayashi, K., Miyagi, T., Ueno, T., & Murai, T. (2022). Life habits and mental health: Behavioural addiction, health benefits of daily habits, and the reward system. *Frontiers in Psychiatry*, 13, 813507. <https://doi.org/10.3389/fpsy.2022.813507>
- Freedman, G. (2020). Rejection Sensitivity. *The Wiley Encyclopedia of Personality and Individual Differences: Models and Theories*, 351-355. <https://doi.org/10.1002/9781118970843.ch58>
- Ganesan, S., Ravishankar, S. L., & Ramalingam, S. (2018). Are body image issues affecting our adolescents? A cross-sectional study among college going adolescent girls. *Indian Journal of Community Medicine*, 43(1), 42-46. DOI: 10.4103/ijcm.IJCM_62_18
- Gao, S., Assink, M., Liu, T., Chan, K. L., & Ip, P. (2021). Associations between rejection sensitivity, aggression, and victimization: A meta-analytic review. *Trauma, Violence, & Abuse*, 22(1), 125-135. <https://doi.org/10.1177/1524838019833005>
- Godleski, S. A., Eiden, R. D., Kachadourian, L., & Lucke, J. F. (2019). Etiological pathways to rejection sensitivity in a high-risk

- sample. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 45(5), 715-727. <https://doi.org/10.1177/0146167218795486>
- Griffiths, M. (2005). A 'components' model of addiction within a biopsychosocial framework. *Journal of Substance Use*, 10(4), 191-197. <https://doi.org/10.1080/14659890500114359>
- Hai, R., & Yang, Y. (2022). Social network site appearance comparison's prediction of anxiety among Chinese females: The mediation effect of body area satisfaction, overweight preoccupation, and self-esteem. *Frontiers in Psychiatry*, 13, 775782. <https://doi.org/10.3389/fpsy.2022.775782>
- Hajiablo, K., Hallajzadeh, H. and Masoudnia, E. (2018). Comparison of social capital among the two groups of women with a history of cosmetic surgery and without performing cosmetic surgeries in Rasht. *Journal of Applied Sociology*, 29(4), 167-182. (In Persian). doi: 10.22108/jas.2018.103670.1088
- Hartgerink, C. H., Van Beest, I., Wicherts, J. M., & Williams, K. D. (2015). The ordinal effects of ostracism: A meta-analysis of 120 Cyberball studies. *PloS One*, 10(5), e0127002. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0127002>
- Hawes, T., Zimmer-Gembeck, M. J., & Campbell, S. M. (2020). Unique associations of social media use and online appearance preoccupation with depression, anxiety, and appearance rejection sensitivity. *Body Image*, 33, 66-76. <https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2020.02.010>
- Hendrickse, J., Arpan, L. M., Clayton, R. B., & Ridgway, J. L. (2017). Instagram and college women's body image: Investigating the roles of appearance-related comparisons and intrasexual competition. *Computers in Human Behavior*, 74, 92-100. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2017.04.027>
- Henn, A. T., Taube, C. O., Vocks, S., & Hartmann, A. S. (2019). Body image as well as eating disorder and body dysmorphic disorder symptoms in heterosexual, homosexual, and bisexual women. *Frontiers in Psychiatry*, 5(10), 531. <https://doi.org/10.3389/fpsy.2019.00531>
- Homan, K., McHugh, E., Wells, D., Watson, C., & King, C. (2012). The effect of viewing ultra-fit images on college women's body dissatisfaction. *Body Image*, 9(1), 50-56. <https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2011.07.006>
- Ilyasu, R., & Etikan, I. (2021). Comparison of quota sampling and stratified random sampling. *Biom. Biostat. Int. J. Rev*, 10(1), 24-27. <https://doi.org/10.15406/bbij.2021.10.00326>
- Jebeile, H., Partridge, S. R., Gow, M. L., Baur, L. A., & Lister, N. B. (2021). Adolescent exposure to weight loss imagery on Instagram: A content analysis of "top" images. *Childhood Obesity*, 17(4), 241-248. <https://doi.org/10.1089/chi.2020.0351>

- Jobst, L. J., Bader, M., & Moshagen, M. (2023). A tutorial on assessing statistical power and determining sample size for structural equation models. *Psychological Methods*, 28(1), 207–221. <https://doi.org/10.1037/met0000423>
- Kamandloo, M., Karami, S., Balashour, B., & Shahini, M. (2024). The relationship between childhood trauma experience with anxiety symptoms and body dysmorphic disorder in cosmetic surgery applicants with the mediation of rejection sensitivity. *Iranian Journal of Psychiatric Nursing*, 12(1), 64-77. (In Persian). <http://dx.doi.org/10.22034/IJPN.12.1.64>
- Kaperonis, S. (2019). Virtual networks: Why do students use Instagram?. *Homo Virtualis*, 2(1), 43-49. <https://doi.org/10.12681/homvir.20193>
- Khanjani, Z., Pakravan, H., Ghadimi, N., & Asadi, S. (2022). The relationship between attitudes toward cosmetic surgery and social media addiction based on the mediating role of body image anxiety in adolescents. *Rooyesh*, 11(3), 35-46. (In Persian). <https://dor.isc.ac/dor/20.1001.1.2383353.1401.11.3.16.7>
- Khoshsorour, S., & Mikaeili, N. (2021). The role of social comparison, interpersonal sensitivity and cognitive flexibility in predicting disordered eating attitudes in female students. *Social Psychology Research*, 11(43), 141-166. (In Persian). doi: 10.22034/spr.2021.277112.1629
- Kibitov, A. O., Trusova, A. V., Chuprova, N. A., Solovieva, M. G., Grechaniy, S. V., Soldatkin, V. A., & Egorov, A. Y. (2021). Associations of possible genetic risk markers for Internet addiction with childhood trauma experience and personality traits in young adults: Preliminary results. *Zhurnal Nevrologii i Psikhatrii Imeni S.S. Korsakova*, 121(7), 77–83. <https://doi.org/10.17116/jnevro202112107177>
- Kim, J. U., & Lim, M. J. (2017). The mediating effects of rejection sensitivity and ego-resilience on the relationship between appearance satisfaction and psychological wellbeing among high school students. *Journal of LearnerCentered Curriculum and Instruction*, 17(18), 807-825. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2017.12.055>
- Kohler, M. T., Turner, I. N., & Webster, G. D. (2021). Social comparison and state–trait dynamics: Viewing image-conscious Instagram accounts affects college students' mood and anxiety. *Psychology of Popular Media*, 10(3), 340. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/ppm0000310>
- Laor, T. (2022). My social network: Group differences in frequency of use, active use, and interactive use on Facebook, Instagram and Twitter. *Technology in Society*, 68, 101922. <https://doi.org/10.1016/j.techsoc.2022.101922>
- Lee, B. K., Noh, H. H., Doh, E. Y., & Rim, H. B. (2022). Rejected or ignored?: The effect of social exclusion on Instagram use motivation and

- behaviour. *Behaviour & Information Technology*, 41(15), 3177-3190. <https://doi.org/10.1080/0144929X.2021.1975820>
- Leng, H. K., Phua, Y. X. P., & Yang, Y. (2020). Body image, physical activity and sport involvement: A study on gender differences. *Physical Culture and Sport. Studies and Research*, 85(1), 40-49. <http://dx.doi.org/10.2478/pcsr-2020-0005>
- Liu, J., Peh, C. X., & Mahendran, R. (2017). Body image and emotional distress in newly diagnosed cancer patients: The mediating role of dysfunctional attitudes and rumination. *Body Image*, 20, 58-64. <https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2016.11.001>
- McCrory, A., Best, P., & Maddock, A. (2020). The relationship between highly visual social media and young people's mental health: A scoping review. *Children and Youth Services Review*, 115, 105053. <https://doi.org/10.1016/j.chilyouth.2020.105053>
- Minty, A., & Minty, G. (2021). The prevalence of body dysmorphic disorder in the community: A systematic review. *Global Psychiatry Archives*, 4(2), 130-154. <https://doi.org/10.52095/gp.2021.8113>
- Mohammadian, Y., Mahaki, B., Lavasani, F. F., Dehghani, M., & Vahid, M. A. (2017). The psychometric properties of the Persian version of Interpersonal Sensitivity Measure. *Journal of Research in Medical Sciences: The Official Journal of Isfahan University of Medical Sciences*, 22. DOI: 10.4103/1735-1995.199093
- Morosan, L., Wigman, J. T., Groen, R. N., Schreuder, M. J., Wichers, M., & Hartman, C. A. (2022). The associations of affection and rejection during adolescence with interpersonal functioning in young adulthood: A macro- and micro-level investigation using the TRAILS TRANS-ID study. *Journal of Youth and Adolescence*, 51(11), 2130-2145. <https://doi.org/10.1007/s10964-022-01660-y>
- Mousavi, S. A., Pourhosein, R., Zare-Moghaddam, A., Mousavian Hejazi, S. A., & Gomnam, A. (2016). The body image in psychological perspective and theories. *Rooyesh*, 5(2), 209-236. (In Persian). <https://dor.isc.ac/dor/20.1001.1.2383353.1395.5.2.9.6>
- Movassaghi, K., & Gougoutas, A. J. (2022). Commentary on: A 10-year review of surgical outcomes at a resident aesthetic clinic. *Aesthetic Surgery Journal Open Forum*, 4, ojac080. <https://doi.org/10.1093/asjof/ojac080>
- Mujica, A. L., Crowell, C. R., Villano, M. A., & Uddin, K. M. (2022). Addiction by design: Some dimensions and challenges of excessive social media use. *Medical Research Archives*, 10(2). <https://doi.org/10.18103/mra.v10i2.2677>

- Murphy, D., Lane-O'Neill, B., & Dempsey, M. P. (2022). COVID-19 and cosmetic tourism: A Google trends analysis of public interests and the experience from a tertiary plastic surgery centre. *Journal of Plastic, Reconstructive & Aesthetic Surgery*, 75(4), 1497-1520. <https://doi.org/10.1016/j.bjps.2022.01.040>
- Nawaz, B., Fatima, B., Yousuf, T., Muryum, H., Jamal, N., Ahmad, K., & Maheshwary, N. (2024). Body dysmorphic disorder, social anxiety and the role of rejection sensitivity in Karachi's adolescents. *Journal of Pakistan Association of Dermatologists*, 34(1). <https://www.jpap.com.pk/index.php/jpap/article/view/2444>
- Özparlak, A., & Karakaya, D. (2022). The associations of cognitive distortions with internet addiction and internet activities in adolescents: A cross-sectional study. *Journal of Child and Adolescent Psychiatric Nursing*, 35(4), 322-330. <https://doi.org/10.1111/jcap.12385>
- Papapanou, T. K., Darviri, C., Kanaka-Gantenbein, C., Tigani, X., Michou, M., Vlachakis, D., & Bacopoulou, F. (2023). Strong correlations between social appearance anxiety, use of social media, and feelings of loneliness in adolescents and young adults. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 20(5), 4296. <https://doi.org/10.3390/ijerph20054296>
- Park, L. E., DiRaddo, A. M., & Calogero, R. M. (2009). Sociocultural influence and appearance-based rejection sensitivity among college students. *Psychology of Women Quarterly*, 33(1), 108-119. <https://doi.org/10.1111/j.1471-6402.2008.01478.x>
- Pearlman, R. L., Wilkerson, A. H., Cobb, E. K., Morrissette, S., Lawson, F. G., Mockbee, C. S., & Nahar, V. K. (2022). Factors associated with likelihood to undergo cosmetic surgical procedures among young adults in the United States: A narrative review. *Clinical, Cosmetic and Investigational Dermatology*, 15, 859-877. <https://doi.org/10.2147/ccid.s358573>
- Pedalino, F., & Camerini, A. L. (2022). Instagram use and body dissatisfaction: The mediating role of upward social comparison with peers and influencers among young females. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(3), 1543. <https://doi.org/10.3390/ijerph19031543>
- Perloff, R. M. (2014). Social media effects on young women's body image concerns: Theoretical perspectives and an agenda for research. *Sex Roles*, 71(11-12), 363-377. <http://dx.doi.org/10.1007/s11199-014-0384-6>
- Pitiruj, I. B., Swami, V., Poamă-Neagră, T., & Enea, V. (2024). Appearance-based rejection sensitivity mediates the relationship between Instagram addiction and dysmorphic concerns in young adult women. *Scandinavian Journal of Psychology*, 65(2), 275-283. <https://doi.org/10.1111/sjop.12973>

- Pollak, O. H., Cheek, S. M., Rudolph, K. D., Hastings, P. D., Nock, M. K., & Prinstein, M. J. (2023). Social problem-solving and suicidal behavior in adolescent girls: A prospective examination of proximal and distal social stress-related risk factors. *Journal of Psychopathology and Clinical Science*, 132(5), 610-620. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/abn0000836>
- Reichert, R. (2020). # FOODPORN AUF INSTAGRAM: WETTBEWERB UND SOZIALSTEUERUNG. *Pop*, 9(1), 93-99. <https://doi.org/10.14361/pop-2020-090116>
- Rounsefell, K., Gibson, S., McLean, S., Blair, M., Molenaar, A., Brennan, L., & McCaffrey, T. A. (2020). Social media, body image and food choices in healthy young adults: A mixed methods systematic review. *Nutrition & Dietetics*, 77(1), 19-40. <https://doi.org/10.1111/1747-0080.12581>
- Prnjak, K., Jukic, I., Mitchison, D., Griffiths, S., & Hay, P. (2022). Body image as a multidimensional concept: A systematic review of body image facets in eating disorders and muscle dysmorphia. *Body Image*, 42, 347-360. <https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2022.07.006>
- Sadeghzadeh, M., zarei, Z., & Khormae, F. (2019). Prediction of body image dissatisfaction of female students based on personality traits. *Women's Studies Sociological and Psychological*, 17(2), 99-125. (In Persian). doi: 10.22051/jwsps.2019.25267.1960
- Salehi, A., Sharififard, A., Nabizadeh, S., & Ali Babaei, G. (1401). Validation of the Persian version of the Instagram Addiction Scale (six-question form) among Iranian students. *Culture in The Islamic University*, 12(2), 312-295. (In Persian). <https://www.doi.org/10.22034/ciu.2022.1302>
- Sandrone, S. (2024). Instagram as an educational opportunity for neurology and neuroscience. *Neurology Education*, 3(4), e200152. <https://doi.org/10.1212/NE9.0000000000200152>
- Scott, G., Murray, S. B., Krug, I. F., & McLean, S. A. (2018). The contribution of social media to body dissatisfaction, eating disorder symptoms, and anabolic steroid use among sexual minority men. *Cyber Psychology Behavior*, 21(3), 1-8. <https://doi.org/10.1089/cyber.2017.0375>
- Silva, A. F. D. S., Japur, C. C., & Penaforte, F. R. D. O. (2020). Repercussions of social networks on their users' body image: Integrative review. *Psicologia: Teoria e Pesquisa*, 36, e36510. <https://doi.org/10.1590/0102.3772e36510>
- Shahheydari A., Nekooi, H., Khodaei, T., & Ghasemi, P. (2023). The role attachment styles and body shame in predicting rejection sensitivity and Body appreciation in cosmetic surgery applicants. *Iranian Journal of Psychiatric Nursing*, 11(5), 28-39. (In Persian). <http://dx.doi.org/10.22034/IJPN.11.5.28>

- Shameli, L., & Davodi, M. (2020). Disordered eating patterns and sexual self-esteem in married women: The mediating role of body image concern. *The Journal of Toloeebehdasht*, 18(6), 70-89. <http://dx.doi.org/10.18502/tbj.v18i6.2600>
- Sheldon, P., & Bryant, K. (2016). Instagram: Motives for its use and relationship to narcissism and contextual age. *Computers in Human Behavior*, 58, 89-97. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2015.12.059>
- Sheng, R., Liu, T., Wang, S., Yu, S., & Xu, W. (2022). Mindfulness and late adolescents' subjective well-being: The serial mediating roles of rejection sensitivity and self-esteem. *Personality and Individual Differences*, 195, 111707. DOI : 10.1016/j.paid.2022.111707
- Sohrab zade, M., Niazi, M., Nejadi, A., & Afra, H. (2019). Virtual social networks and the formation of women's mental image of their bodies. *Quarterly Journal of Woman and Society*, 10(38), 217-240. (In Persian). <https://dorl.net/dor/20.1001.1.20088566.1398.10.38.10.1>
- Sokolova, K., Kefi, H., & Dutot, V. (2022). Beyond the shallows of physical attractiveness: Perfection and objectifying gaze on Instagram. *International Journal of Information Management*, 67, 102546. <https://doi.org/10.1016/j.ijinfomgt.2022.102546>
- Souto, C. M. R. M. & Garcia, T. R. (2002). Construction and validation of a body image rating scale: A preliminary study. *International Journal of Nursing Knowledge*, 13(4), 117. <https://doi.org/10.1111/j.1744-618x.2002.tb00415.x>
- Tahan, M., & Seyed Mousavi, P. S. (2024). The moderating role of reflective functioning in the relationship between perceived parental acceptance-rejection and emotion regulation in adolescents. *Applied Psychology*, 18(2), 9-32. (In Persian). doi: 10.48308/apsy.2023.231548.1485
- Taheri Torbati, H., Bolghan-Abadi, M., & Ghoddosi Tabar, M. (2014). Preliminary psychometric properties of satisfaction with body image scale. *Journal of Research in Behavioural Sciences*, 11(6), 522-531. (In Persian). <https://dor.isc.ac/dor/20.1001.1.17352029.1392.11.6.3.4>
- Tiggemann, M., Hayden, S., Brown, Z., & Veldhuis, J. (2018). The effect of Instagram “likes” on women’s social comparison and body dissatisfaction. *Body image*, 26, 90-97. <https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2018.07.002>
- Van Bavel, J. J., Robertson, C. E., Del Rosario, K., Rasmussen, J., & Rathje, S. (2024). Social media and morality. *Annual Review of Psychology*, 75(1), 311-340. <https://doi.org/10.1146/annurev-psych-022123-110258>
- Verrastro, V., Liga, F., Cuzzocrea, F., & Gugliandolo, M. C. (2020). Fear the Instagram: Beauty stereotypes, body image and Instagram use in a sample of

- male and female adolescents. *QWERTY-Interdisciplinary Journal of Technology, Culture and Education*, 15(1), 31-49. <http://dx.doi.org/10.30557/QW000021>
- Wang, Y., Geng, J., Di, K., Chu, X., & Lei, L. (2022). Body talk on social network sites and body dissatisfaction among college students: The mediating roles of appearance ideals internalization and appearance comparison. *Cyberpsychology: Journal of Psychosocial Research on Cyberspace*, 16(3). <https://doi.org/10.5817/CP2022-3-2>
- Waring, S. V., Sharpinskyi, K., & Kelly, A. C. (2022). Individual differences in relational body image: Within-person variability predicts maladaptive trait body image. *Body Image*, 43, 41-53. <https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2022.08.005>
- Webb, H. J., & Zimmer-Gembeck, M. J. (2015). Body image and body change strategies within friendship dyads and groups: Implications for adolescent appearance-based rejection sensitivity. *Social Development*, 24(1), 1-19. <https://doi.org/10.1111/sode.12081>
- Yang, Y. (2023). A daily diary study on stressors, hurt feelings, aggression, and somatic symptoms: The role of rejection sensitivity and negative emotion differentiation. *Aggressive behavior*, 49(4), 371-383. <https://doi.org/10.1002/ab.22076>
- Yen, J. Y., Lin, P. C., Lin, H. C., Lin, P. Y., Chou, W. P., & Ko, C. H. (2022). Association of Internet gaming disorder with catechol-O-methyltransferase: Role of impulsivity and fun-seeking. *The Kaohsiung Journal of Medical Sciences*, 38(1), 70-76. <https://doi.org/10.1002/kjm2.12454>
- Zimmer-Gembeck, M. J., Rudolph, J., & Pariz, J. (2022). A cascade of rejection and appearance preoccupation: Adolescents' body dysmorphic symptoms and appearance rejection sensitivity over 4 years. *British Journal of Developmental Psychology*, 40(1), 17-34. <https://doi.org/10.1111/bjdp.12377>

پیش‌بینی رضایت از تصویر بدن دختران دانشجوی بر اساس میزان استفاده از اینستاگرام با نقش واسطه‌ای حساسیت به طرد

سمانه نوری^۱

روح‌اله عباسی^۲

چکیده

در سال‌های اخیر هم‌زمان با گسترش استفاده کاربران از تلفن همراه هوشمند و همچنین افزایش عضویت در شبکه‌های اجتماعی و استفاده زیاد از آن، نارضایتی از تصویر بدنی به‌خصوص در میان دختران گسترش یافته است. لذا پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش میانجی حساسیت به طرد در رابطه بین رضایت از تصویر بدنی و استفاده از اینستاگرام در زنان انجام شد. روش پژوهش حاضر توصیفی-همبستگی مبتنی بر مدل معادلات ساختاری بود. جامعه آماری آن شامل تمامی دختران دانشجویان شاغل به تحصیل اردبیل در سال ۱۴۰۲-۱۴۰۳ بود که از این جامعه ۲۰۳ دانشجوی دختر با استفاده از روش نمونه‌گیری سهمیه‌ای انتخاب شدند. به‌منظور گردآوری داده‌ها از مقیاس اعتیاد به اینستاگرام اندریسن و همکاران (۲۰۱۲)، مقیاس رضایت از تصویر بدن سوئوتو و گارسیا (۱۹۸۹) و پرسش‌نامه حساسیت بین‌فردی بایس و پارکر (۲۰۰۰) استفاده شد. داده‌ها با استفاده از روش مدل معادلات ساختاری و به‌وسیله نرم‌افزارهای SPSS-26 و AMOS-24 تحلیل شدند که نتایج نشان داد استفاده از اینستاگرام به‌صورت مستقیم و مثبت با حساسیت به طرد، و به‌صورت مستقیم و معکوس با رضایت از تصویر بدنی ارتباط دارد. همچنین استفاده از اینستاگرام با میانجی‌گری حساسیت به طرد بر رضایت از تصویر بدنی تأثیر منفی دارد ($P \leq 0/01$).

^۱ کارشناسی‌ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران.

Samane.n.psy@gmail.com

^۲ استادیار گروه روان‌شناسی بالینی، دانشگاه شاهد، تهران، ایران. (نویسنده مسئول)

abbasi.ro@shahed.ac.ir

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۳/۲۱

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۱/۰۶

DOI: 10.22051/JWSPS.2025.50957.2985

بنابراین با توجه به برآزش نهایی مدل، می‌توان گفت افزایش استفاده از اینستاگرام می‌تواند در افراد دارای حساسیت به طرد، موجب کاهش رضایت از تصویر بدنی می‌شود.

واژگان کلیدی

رضایت از تصویر بدن، اینستاگرام، حساسیت به طرد، دختران دانشجو، مدل معادلات ساختاری

مقدمه و بیان مسئله

افراد در بزرگسالی، نقش‌های متعددی در زمینه‌های تحصیل، ازدواج، اشتغال و نیز مسئولیت‌های اجتماعی برعهده می‌گیرند. این موقعیت جدید و دوره مهم رشدی که برای بسیاری از افراد در دوران دانشجویی اتفاق می‌افتد، به دلیل لزوم اتخاذ تصمیم‌های مختلف، جوانان را با چالش‌هایی مواجه می‌کند؛ (Bruffaerts et al., 2018). این چالش‌ها که یکی از منابع فشار روانی دانشجویان است و می‌تواند سلامت روانی آن‌ها را به مخاطره بیندازد (صادق‌زاده و همکاران، ۱۳۹۸) و تغییرات درونی و بیرونی منفی از جمله پریشانی روانی و پرخاشگری در آن‌ها ایجاد کند. کما این‌که پژوهش‌ها نشان داده، حداقل ۴۰ درصد از دانشجویان یک یا بیشتر از یک مشکل در سلامت روان‌شان دارند (Beiter et al., 2015).

رضایت از تصویر بدن از جمله متغیرهایی است که در سلامتی و عملکرد رضایت‌بخش دانشجویان نقش مهمی دارد (بهزادی‌نژاد و همکاران، ۱۳۹۹). پژوهش‌ها نشان می‌دهد امروزه یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های افراد و به‌خصوص برای زنان، بدن و نگرانی‌های مربوط به آن است (سهراب‌زاده و همکاران، ۱۳۹۸). تصویر بدن؛ تصویری است که فرد از اندازه، ظاهر و شکل کلی بدن خود دارد (Waring et al., 2022) و شامل تمامی احساسات و باور ذهنی فرد به ظاهر فیزیکی‌اش (Claytor et al., 2020) و این‌که چگونه ظاهرش را با ایده‌آل‌های ذهنی خود انطباق دهد (Brichacek et al., 2023). این تصویر از زمان تولد شکل می‌گیرد (Waring et al., 2022) و جنبه‌های گوناگون هویت اجتماعی، جنسی، روان‌شناختی و خانوادگی فرد را دربر می‌گیرد (Çimke & Gürkan, 2023) و می‌تواند در طی مراحل زندگی تغییر کند (Waring et al., 2022).

پژوهش‌ها نشان می‌دهد تصویر منفی از بدن و ایده‌آل‌پنداری بدن و تلاش برای منطبق کردن بدن با ظاهر و قیافه ایده‌آلی که فرد انتظار آن را دارد، برای بیشتر افراد ممکن نیست و این می‌تواند منجر به نارضایتی از بدن شود (Leng et al., 2020). در عصر حاضر، به دلیل وجود استانداردهای فرهنگی و اجتماعی در خصوص بدن ایده‌آل، نارضایتی افراد از تصویر بدنی‌شان گسترش یافته است و بسیاری از افراد خود را زشت و بدون جذابیت می‌دانند (Shameli & Davodi, 2020). یافته‌های اخیر در مورد زنان نشان می‌دهد تمایل به درگیر شدن در مقایسه‌های ظاهری به طور خاص با افزایش درگیری توجه به بدن‌های لاغر ایده‌آل همراه بوده است (Dondzilo et al., 2021). نتایج پژوهشی در سال ۲۰۲۱ میزان شیوع نارضایتی از تصویر بدنی را در جمعیت عادی ۰/۵ تا ۳/۲ درصد و در بین دانشجویان ۱/۳ تا ۵/۸ درصد نشان می‌دهد (Minty & Minty, 2021) درحالی که در پژوهش دیگری شیوع تحریف تصویر بدنی و نارضایتی در بین دانشجویان به ترتیب ۷۳/۰۳ و ۷۹/۴۹ درصد بود (Dos Santos et al., 2020). داشتن تصاویر ایده‌آل و غیرواقعی از بدن می‌تواند انگیزه افراد را در دستیابی به تصویر بدنی ایده‌آل و همچنین اجتناب از نگاه انتقادی دیگران ترغیب کند و یا در برابر اظهارنظرهای منفی در مورد ظاهر فرد، او را آسیب‌پذیر کند (خوش سرور و میکائیلی، ۱۴۰۰). پژوهش‌های انجام شده در این حوزه نشان داده‌اند که نارضایتی از تصویر بدنی می‌تواند با پیامدهای سلامت جسمی و روانی از جمله هویت جنسی ضعیف (Ganesan et al., 2018)، تنهایی، کمال‌گرایی منفی (Henn et al., 2019)، تنش، استرس، مشغله ذهنی مداوم (حاجی ابلول لو و همکاران، ۱۳۹۷)، افسردگی، اضطراب، اختلال در روابط زناشویی (فانی سبحانی و همکاران، ۱۳۹۷)، افزایش وسواس (Bidkhori et al., 2021)، افزایش افکار غیرمنطقی (Pearlman et al., 2022)، کاهش کیفیت زندگی (Al Ghadeer et al., 2021)، افکار نشخوارگرانه در زنان (Murphy et al., 2022)، ارتباطات بین فردی ضعیف (Movassaghi & Gougoutas, 2022)، اضطراب اجتماعی، اختلالات خوردن (ارجمندنی و همکاران، ۱۳۹۶) و حتی خطر خودکشی (Carey & Preston, 2019) همراه باشد.

اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی یکی از عوامل مؤثر بر نارضایتی از تصویر بدنی است. یک نمود جدید استفاده از شبکه‌های مجازی بر اساس تصویر است، بنابراین افراد به‌ویژه جوانان

ترغیب می‌شوند تا تصاویری از خود منتشر کنند. این قبیل تصاویر نمودی غیرحقیقی از مرد و زن را به تصویر می‌کشد که می‌تواند باعث ایجاد فشار روانی در افراد شود تا به یک تصویر بدنی ایده‌آل از خود برسند (Scott et al., 2018). در سال ۲۰۲۰ حدود ۳/۵ میلیارد کاربر فعال در رسانه‌های اجتماعی وجود داشته است (McCrary et al., 2020) که این رقم در سال ۲۰۲۴ به ۴/۷۵ میلیارد یا به عبارت دیگر ۵۹ درصد از کل جمعیت جهان، افزایش یافته است (Van Bavel et al., 2024). یکی از شبکه‌های اجتماعی که در سال‌های اخیر در زندگی روزمره افراد جایگاه ویژه‌ای پیدا کرده و نمی‌توان پیامدهای استفاده از آن را نادیده گرفت، اینستاگرام است.

اینستاگرام یکی از پرکاربردترین پلتفرم‌های رسانه‌های اجتماعی با ۱/۳۵ میلیارد کاربر فعال ماهانه است و بیش از ۲۸ درصد از کاربران اینترنت جهان را تشکیل می‌دهد (Fardouly et al., 2018). اینستاگرام حاوی تعداد زیادی از تصاویر است که بسیاری از آن‌ها ایده‌آل‌های بدنی را به کاربران نشان می‌دهند؛ ظاهر فیزیکی در اینستاگرام نقش مهمی دارد و مطالعات نشان داده‌اند که نوجوانان و جوانان و به خصوص زنان برای بی‌نقص به نظر رسیدن در شبکه‌های اجتماعی دچار نارضایتی از تصویر بدنی، پریشانی و فشار روانی می‌شوند، از آن‌جا که اینستاگرام به کاربران خود فرصت ویرایش عکس‌ها قبل از ارسال آن‌ها را می‌دهد، کاربران تمایل پیدا می‌کنند تا به رفتارهایی مانند استفاده از فیلترهای مختلف در تصویر متوسل شوند (Jebeile et al., 2021). در حال حاضر تعداد کاربرانی که روزانه در اینستاگرام فعالیت می‌کنند ۵۰۰ میلیون نفر است، طبق تحقیقات انجام شده ۵۹ درصد از کاربران اینترنتی که از این شبکه اجتماعی استفاده می‌کنند ۱۸ تا ۲۹ سال سن دارند (Kaperonis., 2019). حدود ۷۱ درصد از افراد ۱۸-۲۴ ساله در آمریکا از اینستاگرام استفاده می‌کنند (Laor, 2022). طبق آمارهای منتشره در ایران نیز، حدود ۴۵ درصد از افراد بالای ۱۸ سال، از شبکه اجتماعی اینستاگرام استفاده می‌کنند (Chegeni et al., 2022).

تصویر بدنی منفی یا نارضایتی از تصویر بدن با انتقاد از خود و تلاش برای پنهان کردن عیوب ظاهری همراه است و می‌تواند از حساسیت به طرد ظاهری ناشی شود و یا می‌تواند با نگرانی بیشتر از طرد در روابط میان‌فردی همراه باشد (Zimmer-Gembeck et al., 2022). حساسیت به طرد در روابط میان‌فردی جزء پیش‌بینی‌های نارضایتی از تصویر بدن محسوب می‌شود (Henn et al., 2019). حساسیت به طرد یک ویژگی شخصیتی است که با حساسیت بیش از اندازه به

طرد اجتماعی مشخص می‌شود، افراد حساس به طرد در روابط میان‌فردی تمایل به انتظار خشم یا اضطراب دارند و آن را به راحتی درک می‌کنند و نسبت به آن واکنش افراطی نشان می‌دهند (Gao et al., 2021). در حساسیت به طرد، افراد نسبت به آنچه دیگران در موردشان فکر می‌کنند، حساس هستند؛ و دائماً به این فکر می‌کنند که ممکن است از روابط طرد شوند و یا دیگران از آن‌ها کناره‌گیری کنند. به همین دلیل همیشه مضطرب و ناامید به نظر می‌رسند و احساس شکست و عزت‌نفس پایین همیشه همراه آن‌هاست (Nawaz et al., 2024). در حساسیت به طرد بدن در حالت آماده‌باش قرار می‌گیرد و با پرخاشگری و خصومت پاسخ می‌دهد. فرد حتی علائم مبهم و نامشخص از سمت دیگران را نیز به صورت نشانه‌های منفی و طرد شناسایی می‌کند و خشمگینانه پاسخ می‌دهد و این می‌تواند منجر به طرد واقعی فرد بشود (Feinstein, 2020). مطالعات قبلی انجام شده نشان می‌دهند حساسیت به طرد می‌تواند منجر به حالت‌ها یا آسیب‌های روان‌شناختی از جمله پرخاشگری و قربانی شدن (Gao et al., 2021)، ناسازگاری اجتماعی - عاطفی (Godleski et al., 2019)، افکار خودکشی (Brown et al., 2019)، اضطراب و خشم در روابط میان‌فردی و برخوردهای اجتماعی (Yang, 2023)، نقص‌هایی در توانایی حل مسئله (Pollak et al., 2023) و ایجاد عواطف منفی (Hartgerink et al., 2015) بشود و با بهزیستی روانی کم‌تر (Sheng et al., 2022) همراه باشد. افرادی که حساسیت به طردشان بالا است، گوش به زنگ و مضطربانه منتظر طرد از طرف دیگران هستند، این افراد برای این‌که بتوانند با دیگران تعامل داشته باشند به شبکه‌های مجازی روی می‌آورند و تعامل از طریق تلفن همراه و شبکه‌های اجتماعی را حتی در مواقعی که تعامل چهره‌به‌چهره راحت‌تر است ترجیح می‌دهند؛ زیرا در این رسانه‌ها نشانه‌های طرد کم‌تر دیده می‌شود (Blackhart et al., 2021).

با توجه به اهمیت نقش دانشجویان در سلامت جامعه و الگو قرارگرفتن آن‌ها توسط افراد دیگر جامعه و از آنجایی که یکی از مکان‌هایی که جوانان در محیط آن به مقایسه خود و دیگران پرداخته و سعی در جلب توجه دیگران دارند محیط دانشگاه‌ها است، لذا لزوم بررسی عواملی که می‌تواند باعث آسیب‌هایی در روند تحصیل و زندگی آن‌ها شود، ضروری به نظر می‌رسد. در جامعه امروزی تأکید اجتماعی و فرهنگی زیادی بر تناسب جسمانی و جذابیت وجود دارد.

نظرات گسترده در مورد ساختار بدن و فشارهای اجتماعی در مورد بدن‌های لاغر باعث شده است که نارضایتی از تصویر بدن در میان افراد جامعه به‌خصوص زنان افزایش یابد (بلبلی و همکاران، ۱۳۹۲). از این رو افزایش نارضایتی دانشجویان از تصویر بدنی‌شان، آنان را با مشکلات بسیاری مواجه ساخته است. لذا به پژوهش‌هایی نیاز است که عوامل مؤثر بر نارضایتی دانشجویان از تصویر بدنی‌شان را بررسی نموده و زمینه مداخلات هدفمند جهت بهبودی رضایت از تصویر بدنی دانشجویان را فراهم کنند. به‌ویژه این که نقش میانجی حساسیت به طرد در ارتباط رضایت از تصویر بدنی و میزان استفاده از شبکه اجتماعی اینستاگرام جز در موارد محدود مورد مطالعه قرار نگرفته است. بنابراین مطالعه حاضر با بررسی نقش میانجی حساسیت به طرد در ارتباط رضایت از تصویر بدنی و میزان استفاده از اینستاگرام در صدد پوشش خلأهای پژوهشی موجود برآمد.

پیشینه تجربی

طبق تحقیقی، افرادی که روزانه بیشتر از ۳ ساعت از اینستاگرام استفاده می‌کنند، سطوح بالاتری از نارضایتی از بدن، مقایسه بیشتر ظاهر فیزیکی و اعتماد به نفس پایین‌تری را تجربه می‌کنند (Alfonso-Fuertes et al., 2023). تحقیقات انجام شده در انگلیس، آمریکا و استرالیا نشان داده‌اند مدل‌های لاغری تبلیغ شده توسط رسانه‌های اجتماعی تأثیر قابل توجهی بر نارضایتی از تصویر بدنی افراد و به‌خصوص زنان دارد (Homan et al., 2012). پژوهش‌های احمدی و مولانا (۱۴۰۰)، اکبرزاده جهرمی و همکاران (۱۳۹۸) و هندریکس و همکاران^۱ (۲۰۱۷) نیز این نتیجه را تأیید می‌کنند. تیگمن و همکاران^۲ (۲۰۱۸) نیز نشان دادند که فرارگرفتن در معرض نظرات افراد در زیر پست‌هایی که فرد در ارتباط با ظاهرش به اشتراک گذاشته است، سبب افزایش نارضایتی فرد از تصویر بدنی‌اش می‌شود. همچنین انگلن و همکاران^۳ (۲۰۲۰) با مقایسه رضایت از تصویر بدنی زنان استفاده‌کننده از فیس‌بوک و اینستاگرام نشان دادند که کاربران اینستاگرام به‌طور

1. Hendrickse et al

2. Tiggemann et al

3. Engeln et al

قابل توجهی نسبت به کاربران فیس‌بوک مقایسه‌های ظاهری بیشتری انجام می‌دهد و کاهش رضایت از تصویر بدنی، کاهش عاطفه مثبت و افزایش عاطفه منفی را بیشتری دارند.

گودلسکی و همکاران^۱ (۲۰۱۹) در پژوهش خود بیان کردند که حساسیت به طرد می‌تواند ناشی از تعارضات خانوادگی و خشونت مادر در کودکی و بزرگسالی باشد. همچنین تحقیقات نشان داده‌اند که هر چه افراد نسبت به طرد از جانب دیگران به دلیل تصویر بدنی‌شان حساس‌تر باشند، دغدغه‌های بیشتری راجع به ظاهرشان دارند؛ همچنین احتمال گزارش نشانه‌های بدریخت‌انگاری بدن در آن‌ها بیشتر می‌شود (اسفندیاری گرکردی و همکاران، ۱۴۰۱). کمندلو و همکاران (۱۴۰۳) و شاه‌حیدری و همکاران (۱۴۰۲) نیز این نتیجه را تأیید می‌کنند. همچنین زیمر-گمبک و همکاران (۲۰۲۲) نشان دادند که جوانانی که با رفتارهای ایمنی مبتنی بر ظاهر (مانند فرار، بررسی، جستجوی اطمینان و پنهان‌کردن نقص‌های ظاهری درک شده) درگیر می‌شوند، بیشتر از سایر افراد در مورد درک و قضاوت دیگران درباره ظاهرشان مضطرب می‌شوند و این رفتارها در طی زمان به رفتارهای محافظتی و تشریفاتی مبتنی بر ظاهر مربوط می‌شود و این افراد سطوح بالاتری از نگرانی در مورد طرد اجتماعی مبتنی بر ظاهر را تجربه می‌کنند (نواز و همکاران، ۲۰۲۴). پژوهشی دیگری هم که توسط امیریان و همکاران (۲۰۲۴) انجام گرفت نشان داد، افراد مبتلا به اضطراب اجتماعی که مورد پذیرش دیگران قرار نمی‌گیرند و از روابط میان‌فردی طرد می‌شوند، ممکن است بر اساس ادراک تحریف شده از بدن خود و حساسیت بیش از حد نسبت به طرد شدن توسط دیگران به خاطر ویژگی‌های جسمانی‌شان اضطراب بیشتری را تجربه کنند و در نتیجه برای فرار از احساسات ناشی از این نگرش راه‌حل‌های مختلفی از جمله اجتناب از روابط اجتماعی را امتحان کنند. مطالعات شلدون و برایت^۲ (۲۰۱۹) و لی و همکاران^۳ (۲۰۲۲) ارتباط حساسیت به طرد و میزان استفاده از اینستاگرام را نشان می‌دهد، همچنین پیتریوت و همکاران (۲۰۲۴) بیان می‌کند قرار گرفتن در معرض رسانه به صورت کلی و

1. Godleski et al

2. Sheldon & Bryant

3. Lee et al

شبکه‌های اجتماعی به صورت خاص، با حساسیت به طرد در روابط میان‌فردی بیشتر مرتبط است. هاوز و همکاران^۱ (۲۰۲۰) نیز در پژوهش خود بیان کردند که یکی از ویژگی‌های خاص اینستاگرام، مقایسه و قضاوت از روی ظاهر افراد است که این ویژگی با حساسیت به طرد مرتبط است. قرار گرفتن در معرض آرمان‌های ظاهری غیرواقعی و دست‌نیافتنی مشاهده شده در اینستاگرام و همچنین تلاش برای دستیابی به آن آرمان‌ها می‌تواند به تداوم نگرانی‌های ظاهری و حساسیت به طرد منجر شود (Park et al., 2009).

چهارچوب نظری

مفهوم رضایت از تصویر بدنی به عنوان یک سازه روان‌شناختی و اجتماعی، تحت تأثیر عوامل متعددی قرار دارد که شامل ابعاد شناختی، ادراکی و اجتماعی می‌شود. در بعد شناختی، نگرش فرد نسبت به بدن و اندام‌هایش بررسی می‌شود، در حالی که بعد ادراکی به نحوه ادراک فرد از ویژگی‌های ظاهری خود، از جمله چهره، وزن و اندازه‌ها می‌پردازد (Brown et al., 2015). رویکردهای مختلفی به تبیین این مفهوم پرداخته‌اند. برای مثال؛ در رویکرد روان‌تحلیلی، تصویر بدن به عنوان بازنمایی ذهنی از ناهشیار تعریف می‌شود که در آن تجربیات گذشته و رویدادهای بدنی نقش کلیدی ایفا می‌کنند. این رویکرد نشان می‌دهد چگونه احساسات و تجربیات افراد می‌توانند نحوه ادراک آن‌ها از بدنشان را تحت تأثیر قرار دهد. همچنین، نظریه‌های شناختی-رفتاری بر اهمیت تعاملات بین افکار، باورها و تجربیات قبلی تأکید دارند و بیان می‌کنند تصویر بدن به عنوان یک پدیده روان‌شناختی تحت تأثیر موقعیت‌های کنونی و باورهای فردی شکل می‌گیرد. در این راستا، نظریه اجتماعی-شناختی بندورا نیز تأکید می‌کند که تصویر بدن نه تنها تحت تأثیر تجربیات فردی، بلکه به واسطه واقعیت‌های اجتماعی و انتظارات دیگران نیز تغییر می‌کند. علاوه بر این، نظریه‌های اجتماعی-فرهنگی نارضایتی از تصویر بدن را به فشارهای اجتماعی و فرهنگی مرتبط می‌دانند که زنان را به پذیرش بدن به عنوان شیء و ایده‌آل‌های لاغری سوق می‌دهد. این ایده‌آل‌ها به طور خاص بر این فرضیه تأکید دارند که لاغری مطلوب است و به پاداش‌هایی مرتبط با جذابیت منجر می‌شود (موسوی و همکاران، ۱۳۹۵). همچنین، نظریه

1. Hawes

مقایسه اجتماعی نشان می‌دهد که افراد به‌طور طبیعی تمایل دارند خود را با دیگران مقایسه کنند و در غیاب معیارهای ذهنی، این مقایسه‌ها می‌تواند به تضادهای شناختی منجر شود. در نتیجه، فشارهای اجتماعی و مقایسه‌های مکرر با دیگران می‌توانند حس نارضایتی از تصویر بدن را تشدید کنند و در نهایت بر رضایت فرد از تصویر بدنی‌اش تأثیر بگذارند (Donovan, C. L., & Uhlmann, L., 2022).

میزان استفاده از اینستاگرام، متغیر دیگری است که به‌نظر می‌رسد با رضایت از تصویر بدنی مرتبط باشد. امروزه شبکه‌های اجتماعی بر ابعاد گوناگون زندگی افراد تأثیر می‌گذارد و نقش مهمی را در زندگی افراد و به‌ویژه جوانان دارند. اینستاگرام در سال ۲۰۱۰ تأسیس شد و با ۲ میلیارد کاربر فعال ماهانه به یک غول جهانی رسانه‌های اجتماعی تبدیل شده است (Sandrone, 2024). در این رسانه تصویری، کاربران می‌توانند عکس‌ها، فیلم‌ها، زندگی شخصی و علایق خود را با دیگر کاربران به اشتراک بگذارند. این شبکه اجتماعی علاوه بر دارا بودن ویژگی‌های شبکه‌های اجتماعی دیگر، از ویژگی‌های منحصربه‌فردی مانند استوری (امکان ارسال سریع عکس و فیلم در قالب ۲۴ ساعته)، پخش زنده، راه‌اندازی صفحه شخصی و عمومی و امکان ارسال پیام خصوصی نیز برخوردار است. حدود ۹۵ میلیون عکس به‌صورت روزانه در اینستاگرام منتشر می‌شود (Reichert., 2020).

ظهور شبکه‌های اجتماعی تصویربنیان مانند اینستاگرام، به‌طور قابل توجهی نحوه مقایسه اجتماعی را تغییر داده است. نظریه «مقایسه اجتماعی» که توسط فستینگر در سال ۱۹۵۴ مطرح شد، بیان می‌کند که افراد تمایل دارند خود را با دیگران مقایسه کنند تا ارزیابی دقیق‌تری از توانایی‌ها و ویژگی‌های شخصی خود به‌دست آورند. با این حال، در دنیای مجازی، این مقایسه‌ها اغلب با تصاویر فیلترشده و بازنمایی‌های غیرواقعی همراه است که می‌تواند تأثیرات منفی بر سلامت روان افراد داشته باشد. به‌ویژه در میان نوجوانان و زنان جوان، مواجهه مکرر با تصاویر ایده‌آل و غیرواقعی، می‌تواند به نارضایتی از بدن و احساس عدم کفایت منجر شود. تحقیقات نشان داده‌اند که این نوع مقایسه اجتماعی می‌تواند به افزایش اضطراب بدنی و کاهش عزت‌نفس

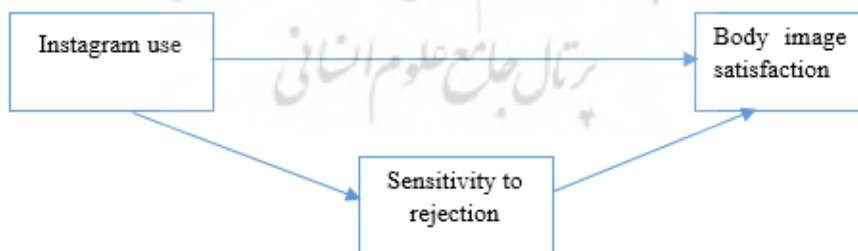
منجر شود (فردولی و همکاران^۱، ۲۰۱۵). علاوه بر این، پژوهش‌ها نشان می‌دهند که استفاده از شبکه‌های اجتماعی تصویر بنیان می‌تواند احساس تنهایی و انزوای اجتماعی را تشدید کند (Papapanou et al., 2023). این مسائل روانی نه تنها ناشی از عوامل محیطی بلکه ریشه در نظریه‌های روان‌شناختی از جمله نظریه پویایی‌های روانی و شخصیت، نظریه رفتاری و عصب‌شناختی دارد. نظریه پویایی‌های روانی و شخصیت اعتیاد فرد به اینترنت را به‌ویژه در سال‌های ابتدایی زندگی نشان می‌دهد که کمبودهای عاطفی دوران کودکی و ویژگی‌های خاص شخصیتی می‌توانند فرد را مستعد گرایش بی‌اندازه به اینترنت کنند (Kibitov et al., 2021). از منظر رفتاری، این کمبودها ممکن است به‌عنوان یک عامل تحریک‌کننده عمل نمایند که فرد را به دنبال پاداش‌هایی مانند سرگرمی، عشق و فرار از واقعیت در فضای مجازی سوق می‌دهد (Fujiwara et al., 2022). از دیدگاه شناختی، اعتیاد به اینترنت ناشی از پردازش‌های معیوب ذهنی است. افرادی که به این نوع اعتیاد دچار هستند، معمولاً رویدادها را به‌صورت منفی ارزیابی کرده و منتظر حوادث نامطلوب هستند. این افکار فاجعه‌آمیز به‌منظور اجتناب از مشکلات واقعی، منجر به رفتارهای اعتیادآمیز می‌شوند؛ افرادی که از باورهای منفی نسبت به خود رنج می‌برند، بیشتر به ارتباطات ناشناس اینترنتی روی می‌آورند تا بر ناشایستگی‌های دریافتی غلبه کنند (Özparlak & Karakaya., 2022). نهایتاً، نظریه عصب‌شناختی نیز بر این نکته تأکید دارد که دوپامین، که در اعتیادها رفتاری مانند قماربازی مرضی نقش دارد، در اعتیاد اینترنتی نیز تأثیرگذار است (Yen et al., 2022). این ترکیب پیچیده از عوامل باعث می‌شود که سلامت روان افراد در دنیای مجازی تحت تأثیر قرار گیرد و نیازمند توجه بیشتری باشد.

حساسیت به طرد یک ویژگی شخصیتی است که با حساسیت مفرط به طرد اجتماعی مشخص می‌شود (Gao et al., 2021). داوونی و فلدمن (۱۹۹۶) اولین افرادی بودند که حساسیت به طرد را مطرح کردند و آن را به‌صورت گرایش افراد به انتظار و اضطراب نسبت به طرد شدن در اجتماع تعریف کردند. طبق تحقیقات زیمر-گمبک^۲ (۲۰۲۲) حساسیت به طرد با افسردگی، اضطراب اجتماعی، خشم، سرزنش و انزوا ارتباط دارد. در دیدگاه پردازش اطلاعات دانشمندان

^۱. Fardouly et al

^۲. Zimmer- Gembeck

به بررسی تأثیر تجربیات طرد بر رفتار و فرایندهای عاطفی و شناختی فرد می‌پردازند. این پیشایندهای روان‌شناختی، به‌ویژه در زمینه پردازش اطلاعات، اهمیت دارند و شامل متغیرهایی چون ارزش ذهنی پیامدها، انتظارات رفتاری و طرح‌واره‌های تنظیم پاسخ‌های عاطفی و رفتاری هستند. تجربه طرد در دوران کودکی باعث شکل‌گیری انتظارات اضطراب‌آور در افراد شده که در تعاملات آینده با دیگران فعال می‌شود (Bicaker et al., 2023). همچنین نظریه دل‌بستگی بالبی نشان می‌دهد که طرد در دوران کودکی چگونه بر عملکرد اجتماعی و بین‌فردی در بزرگسالی تأثیر می‌گذارد (Morosan et al., 2022). مفهوم «حساسیت به طرد» نقش میانجی روان‌شناختی مهمی در تحقیقات ایفا می‌کند. افرادی که نسبت به طرد اجتماعی حساسیت بالاتری دارند، ممکن است در برابر تأییدنگرفتن یا مقایسه‌های منفی در اینستاگرام، واکنش‌های هیجانی شدیدتری نشان دهند. این حساسیت می‌تواند زمینه‌ساز نارضایتی از تصویر بدن، احساس عدم کفایت، و در نهایت، کاهش بهزیستی روانی شود. از سوی دیگر، مطالعات جدیدتر نیز این رابطه را به‌طور تجربی بررسی کرده‌اند و نشان داده‌اند استفاده بیش‌ازحد از اینستاگرام نه تنها با نارضایتی بدنی مرتبط است، بلکه ممکن است با نشانه‌هایی از افسردگی و اضطراب اجتماعی نیز همراه باشد (Perloff, 2014). در مجموع، به‌نظر می‌رسد اینستاگرام با تسهیل مقایسه اجتماعی و افزایش حساسیت به طرد، می‌تواند تأثیر قابل‌توجهی بر نارضایتی افراد از تصویر بدنی‌شان داشته باشد. بنابراین، طبق چارچوب نظری بیان شده، مدل مفهومی پژوهش به شرح زیر است:

شکل ۱. مدل مفهومی پژوهش

Figure 1. Conceptual model of research

با توجه به شکل ۱ فرضیه‌های پژوهش به شکل زیر هستند:

فرضیه کلی این پژوهش پیش‌بینی کاهش رضایت از تصویر بدن دختران دانشجو بر اساس میزان استفاده از اینستاگرام با نقش واسطه‌ای حساسیت به طرد است، به این صورت که استفاده بیشتر از اینستاگرام با افزایش حساسیت به طرد همراه خواهد بود و این متغیر در نهایت منجر به کاهش رضایت از تصویر بدن می‌شود؛ فرضیه‌های جزئی نیز شامل رابطه منفی بین استفاده از اینستاگرام و رضایت از تصویر بدن، رابطه مثبت بین استفاده از اینستاگرام و حساسیت به طرد، رابطه منفی بین حساسیت به طرد و رضایت از تصویر بدن، و نقش واسطه‌ای حساسیت به طرد در این رابطه می‌شوند.

روش پژوهش

روش پژوهش حاضر، توصیفی-همبستگی از نوع مدل‌یابی معادلات ساختاری بود. جامعه آماری پژوهش شامل بیش از ۱۲,۰۰۰ دانشجوی شاغل به تحصیل دانشگاه‌های اردبیل در سال ۱۴۰۲-۱۴۰۳ بود. حجم نمونه لازم با توجه به پیشنهاد جابست و همکاران^۱ (۲۰۲۳) حداقل ۲۰۰ نفر است. با توجه به این ملاک تعداد ۲۰۳ نفر با استفاده از روش نمونه‌گیری سهمیه‌ای^۲ به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. در این روش، پژوهشگر بر اساس ویژگی‌های خاص (مانند سن، جنسیت، تحصیلات) سهمیه‌هایی را تعیین می‌کند و سپس نمونه‌ها را تا پر شدن سهمیه‌ها انتخاب می‌نماید که این امر منجر به شباهت نمونه به جامعه می‌شود (Iliyasu & Etikan., 2021). لازم به ذکر است که نمونه‌های مورد مطالعه از دانشگاه محقق اردبیلی تنها بومی شهر اردبیل نبوده و برخی از آنها از شهرهای دیگر برای تحصیل در این دانشگاه مشغول بودند. همچنین، تلاش گردید تا از میان دانشجویان رشته‌های مختلف در دانشکده‌های گوناگون، نمونه‌هایی با تنوع بالا انتخاب شود. این رویکرد به پژوهشگر این امکان می‌دهد تا نماینده‌ای قابل‌قبولی از جامعه آماری خود انتخاب کنند و نتایج تحقیق به واقعیت نزدیک‌تر باشد. بدین ترتیب، این روش‌شناسی به تقویت اعتبار و قابلیت تعمیم نتایج پژوهش کمک می‌کند. همچنین با رعایت نسبت‌های دانشجویان در گروه‌های

1. Jobst et al

2. Guota Sampling

مختلف تحصیلی، ۸۸ نفر (۴۳/۳ درصد) از رشته گروه انسانی، ۵۳ نفر (۲۶/۱ درصد) از رشته گروه علوم پایه، ۲۲ نفر (۱۰/۸ درصد) از رشته گروه فنی مهندسی، ۲۵ نفر (۱۲/۳ درصد) از رشته گروه هنر و ۱۵ نفر (۷/۴ درصد) از رشته گروه پزشکی و پیراپزشکی انتخاب شدند.

فرایند جمع‌آوری داده‌ها از طریق توزیع پرسش‌نامه به صورت مداخله‌ای و کاغذی بین دانشجویان آغاز شد. در مرحله اول برای جلب همکاری آزمودنی‌ها و به منظور رعایت ملاحظات اخلاقی، توضیحات لازم درباره موضوع پژوهش، اهداف آن و اهمیت رضایت آگاهانه ارائه گردید؛ همچنین به دانشجویان اطمینان داده شد که اطلاعات دریافتی محرمانه بوده و در اختیار هیچ شخص یا سازمان دیگری قرار نخواهد گرفت. معیارهای ورود به پژوهش تمایل به شرکت در پژوهش و رضایت آگاهانه و معیار خروج نیز عدم تکمیل و یا تکمیل نامعتبر (یک پاسخ به تمامی گویه‌ها) پرسش‌نامه بود. در نهایت، تعداد ۲۵۰ نفر به سؤالات پرسش‌نامه پاسخ دادند که پس از حذف پرسش‌نامه‌های ناقص، تعداد نمونه نهایی به ۲۰۳ نفر کاهش یافت و عملیات تجزیه و تحلیل بر روی داده‌های حاصل از این تعداد انجام گرفت.

برای تحلیل داده‌ها از روش مدل‌یابی معادلات ساختاری استفاده شد و حساسیت بین‌فردی به‌عنوان متغیر پیش‌بین و برون‌زا، نشخوار فکری به‌عنوان متغیر میانجی و رضایت از تصویر بدنی به‌عنوان متغیر ملاک و درون‌زا در نظر گرفته شد. همچنین دو متغیر جنسیت و طبقه سنی به‌عنوان متغیر کنترل انتخاب شدند. تحلیل بخش‌های آمار توصیفی و همبستگی با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۶ و مدل معادلات ساختاری با استفاده از نرم‌افزار AMOS نسخه ۲۴ انجام شد. برای بررسی برازش مدل از شاخص‌هایی از قبیل نسبت مجذور کا به درجه آزادی، شاخص برازش تطبیقی و ریشه خطای میانگین مجذورات تقریب استفاده شد. سطح معناداری آزمون‌های آماری ۰/۰۵ در نظر گرفته شد. این تحقیق شامل تغییرهای رضایت از تصویر بدنی، میزان استفاده از اینستاگرام و حساسیت به طرد است. تصویر بدنی نگرش درونی فرد به ظاهر بیرونی‌اش است که ابعاد جسمانی، ادراکی و نگرش نسبت به آن‌ها را شامل می‌شود (Prnjak et al., 2022). رضایت از تصویر بدنی در این پژوهش با استفاده از پرسشنامه رضایت از تصویر تن سوئوتو و گارسیا^۱

¹ Souto & Garcia

۲۰۰۲ سنجیده شده است. اعتیاد به اینستاگرام یک نوع اعتیاد رفتاری و مشکلی روبه‌رشد است که با میل غیرقابل کنترل به استفاده از این پلتفرم مشخص می‌شود (Mujica et al., 2022). این متغیر در این پژوهش با استفاده از مقیاس اعتیاد به اینستاگرام (فرم ۶ سوالی) سنجیده شده است (Andreassen et al., 2012). حساسیت به طرد تمایل به پیش‌بینی مضطربانه، درک آسان و واکنش بیش از حد به طرد اجتماعی است (Freedman, 2020). در این پژوهش، حساسیت به طرد با استفاده پرسشنامه حساسیت بین فردی بایس و پارکر^۱ (۱۹۸۹) سنجیده شده است. در ادامه ابزارهای تحقیق معرفی می‌شوند.

مقیاس اعتیاد به اینستاگرام^۲: این مقیاس همان مقیاس اعتیاد به فیس‌بوک تک‌بعدی است که در آن از واژه فیس‌بوک، به جای اینستاگرام استفاده شده است (Andreassen et al., 2012) این مقیاس مبتنی بر مدل اعتیاد رفتاری، دارای شش مؤلفه بارز بودن، تحمل، بازگشت، کناره‌گیری، تعارض و تغییر خلق است. (Griffiths, 2005) سؤالات روی طیف لیکرتی پنج‌درجه‌ای از تقریباً هیچ‌گاه (۱) تا تقریباً همیشه (۵) نمره‌گذاری می‌شود؛ بنابراین دامنه نمرات از ۶ تا ۳۰ است که نمرات بالاتر نشان‌دهنده خطر اعتیاد به اینستاگرام بیشتر است. این مقیاس به صورت گسترده برای سنجش استفاده اعتیادگونه از پلتفرم‌های مختلف رسانه‌های اجتماعی مورد انطباق و کاربرد قرار گرفته و ویژگی‌های روان‌سنجی آن در مطالعات مختلف مطلوب گزارش شده است. (Atroszko et al., 2018). در ایران صالحی و همکاران (۱۴۰۱) این پرسش‌نامه را اعتباریابی کرده‌اند و نتایج مطالعات آن‌ها نشان داد این پرسش‌نامه از روایی سازه و ملاک خوبی برخوردار است. صالحی و همکاران (۱۴۰۱) پایایی این پرسش‌نامه را با استفاده از دو روش بازآزمایی و آلفای کرونباخ به ترتیب ۰/۷۱ و ۰/۸۳ به دست آورده‌اند که نشان از پایایی خوب پرسش‌نامه دارد. در این پژوهش نیز پایایی با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۹۲ به دست آمد.

مقیاس رضایت از تصویر تن^۳: این مقیاس توسط سوئوتو و گارسیا در سال ۲۰۰۲ ساخته شد. نمره‌گذاری این پرسش‌نامه با استفاده از طیف لیکرتی ۵ درجه‌ای از کاملاً مخالفم (۱) تا کاملاً موافقم (۵) درجه‌بندی شده است. این پرسش‌نامه تک عاملی است. برای محاسبه امتیاز

^۱. Boyce & Parker

^۲. Instagram addiction scale

^۳. Body Image Rating Scale (BIRS)

کلی پرسش‌نامه، نمره همه گویه‌های پرسش‌نامه با هم جمع می‌شوند. دامنه امتیاز این پرسش‌نامه بین ۲۲ تا ۱۱۰ در نوسان است. پایایی این مقیاس با استفاده از روش باز آزمایی ۰/۷۱ به دست آمد که ضریب همبستگی بین ۲ بار اجرا بود (Souto & Garcia, 2002). در ایران طاهری تربتی و همکاران در سال ۲۰۱۴ اعتبار این مقیاس را با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۹۱ به دست آوردند. در این پژوهش نیز برای بررسی پایایی از روش آلفای کرونباخ استفاده شده است و مقدار آن ۰/۹۲ به دست آمده است.

پرسش‌نامه حساسیت بین فردی^۱: پرسش‌نامه حساسیت به طرد بین فردی برای سنجش حساسیت به طرد اجتماعی توسط بایس و پارکر در سال ۱۹۸۹ ابداع شد. این پرسش‌نامه شامل ۳۶ سوال و ۵ خرده‌مقیاس است و در طیف ۴ درجه‌ای لیکرتی از کاملاً مخالفم (۱) تا کاملاً موافقم (۴) طراحی شده است. نمره کل این پرسش‌نامه از طریق جمع نمرات تمام سؤالات به دست می‌آید و بین ۳۶ تا ۱۴۴ در نوسان است؛ خرده‌مقیاس‌های این پرسش‌نامه شامل آگاهی بین فردی، اضطراب جدایی، نیاز به تأیید، عزت‌نفس شکننده و کم‌رویی است. بایس و پارکر (۱۹۸۹) برای سنجش پایایی از ضریب آلفای کرونباخ استفاده کرده‌اند و آن را برای زیرمقیاس‌های آگاهی بین فردی، نیاز به تأیید، اضطراب جدایی، کم‌رویی، عزت‌نفس شکننده و کل مقیاس به ترتیب ۰/۷۶، ۰/۷۶، ۰/۶۷، ۰/۶۳، ۰/۵۹ و ۰/۸۶ به دست آورده‌اند. در ایران محمدیان و همکاران (۲۰۱۷) خصوصیات روان‌سنجی این پرسش‌نامه را بررسی نموده و مقدار آلفای کرونباخ برای خرده‌مقیاس‌های آگاهی بین فردی ۰/۷۰، نیاز به تأیید ۰/۵۱، اضطراب جدایی ۰/۵۸، کم‌رویی ۰/۵۸، عزت‌نفس شکننده ۰/۷۰ و کل مقیاس ۰/۸۶ برآورد کرده‌اند. در این پژوهش، مقدار آلفای کرونباخ برای خرده‌مقیاس‌های آگاهی بین فردی، نیاز به تأیید، اضطراب جدایی، کم‌رویی، عزت‌نفس شکننده و کل مقیاس به ترتیب ۰/۸۵، ۰/۸۹، ۰/۸۵، ۰/۸۴، ۰/۷۶ و ۰/۹۵ به دست آمد.

1. Interpersonal Sensitivity Measure

یافته‌های پژوهش

از تعداد ۲۰۳ آزمودنی شرکت‌کننده در این پژوهش، تعداد ۱۷۲ نفر (۸۴/۷ درصد) مجرد و ۳۱ نفر (۱۵/۳ درصد) متأهل بودند. ۱۰۶ نفر (۵۲/۲ درصد) از شرکت‌کنندگان دانشجوی کارشناسی، ۹۱ نفر (۴۴/۸ درصد) دانشجوی کارشناسی ارشد و ۶ نفر (۳ درصد) دانشجوی دکتری بودند. جدول ۱ شاخص‌های آمار توصیفی متغیرهای پژوهشی را نشان می‌دهد.

جدول ۱. شاخص‌های آمار توصیفی در متغیرهای پژوهش

Table 1. Descriptive indices of research variables					
variable	Component	average	Standard deviation	Skewness	Kurtosis
Instagram use	Overall score	13.9	6.5	0.38	-1.20
body image satisfaction	Overall score	47.9	21.6	0.58	-1.37
sensitivity to rejection	Interpersonal awareness	15.9	5.2	0.13	-0.90
	Need for approval	20.9	6/3	-0.54	-1.08
	Separation anxiety	17.9	5.3	0.14	-1.02
	Timidity	15.3	4.4	0.05	-0.88
	Fragile inner self	9.7	3.4	0.77	-0.20
	Overall score	79.03	21.5	-0.10	-1.12

جدول ۱ اطلاعات آمار توصیفی متغیرهای پژوهش از قبیل کمینه، بیشینه، میانگین، انحراف معیار، کجی و کشیدگی را نشان می‌دهد. در این پژوهش از شاخص‌های کجی و کشیدگی برای بررسی نرمال بودن داده‌ها استفاده شد. از آنجا که شاخص‌های کجی و کشیدگی به دست آمده برای متغیرهای پژوهش در جدول ۱ همگی در محدوده ۲+ تا ۲- قرار دارند، بنابراین شکل توزیع متغیرها در شرایط تقریباً نرمالی قرار دارند. برای بررسی رابطه خطی بین متغیرها از همبستگی پیرسون استفاده شده است که نتایج آن در جدول ۲ آورده شده است:

جدول ۲. ماتریس همبستگی بین متغیرهای پژوهش

variables	1	2	3	4	5	6	7	8
1. Instagram use	1							
2. Body image satisfaction	0.40**	1						
3. Interpersonal awareness	0.39**	-0.43**	1					
4. Need for approval	0.19**	-0.24**	0.32**	1				
5. Separation anxiety	0.34**	-0.42**	0.62**	0.21**	1			
6. Timidity	0.25**	-0.29**	0.46**	0.37**	0.47**	1		
7. Fragile inner self	0.35**	-0.37**	0.50**	0.47**	0.62**	0.36**	1	
8. Overall score	0.42**	-0.45**	0.80**	0.51**	0.83**	0.74**	0.67**	1

Sig. at 0.01 level **

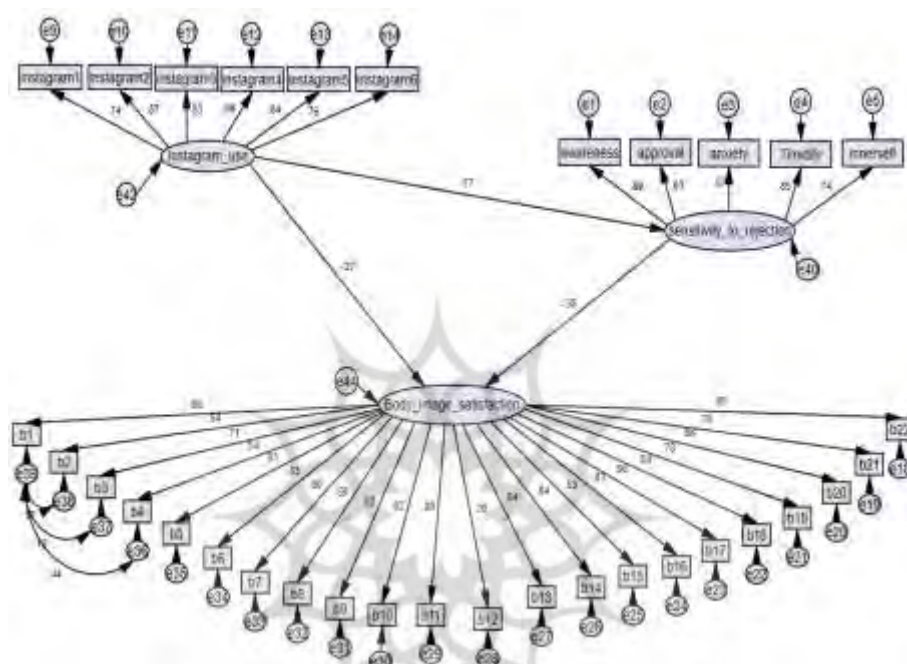
برابر مندرجات جدول ۲، همه روابط در سطح ۰/۰۱ معنی دار هستند. بنابراین رابطه خطی بین متغیرهای پژوهش پذیرفته می‌شود. ضرایب همبستگی جدول ۱ نشان می‌دهد میزان استفاده از اینستاگرام با حساسیت به طرد همبستگی مثبت داشته و این دو متغیر با رضایت از تصویر بدنی همبستگی منفی دارند ($p < 0.01$).

برای بررسی عدم هم‌خطی بین متغیرهای مستقل از عامل تورم واریانس استفاده شد که مقدار هر یک از متغیرها کمتر از ۱۰ بود. همچنین آماره تحمل^۱ این پژوهش، ۰/۴۹ و بیشتر از ۰/۱ است، بنابراین مقدار مناسبی است. همچنین مقدار به‌دست آمده برای آزمون دوربین واتسون برابر با ۱/۹ بود و بین مقدار مناسب ۱/۵ تا ۲/۵ قرار داشت، بنابراین فرض استقلال خطاها رعایت شده است. به‌منظور آزمون مدل موردنظر یعنی بررسی نقش واسطه‌گری حساسیت به طرد از روش مدل معادلات ساختاری استفاده شد. مدل استاندارد پژوهش که در شکل ۱ ارائه

1. Tolerance

شده، نشان‌دهنده سه متغیر اصلی یعنی رضایت از تصویر بدنی (شامل ۲۲ سؤال)، اعتیاد به اینستاگرام (۶ سؤال) و حساسیت به طرد (شامل ۳۶ سؤال و ۵ خرده مقیاس) است.

شکل ۱. مدل علی روابط متغیرهای پژوهش بر اساس مقادیر استاندارد

Figure 1. Causal model of research variables based on standard values

مدل ساختاری پژوهش با هدف بررسی نقش میانجی حساسیت به طرد در رابطه بین میزان استفاده از اینستاگرام و رضایت از تصویر بدنی در محیط نرم‌افزار AMOS به همراه ضرایب مسیر استاندارد آن در شکل ۱ ارائه شده است. در این مدل متغیر حساسیت به طرد شامل پنج مؤلفه (آگاهی بین‌فردی، نیاز به تأیید، اضطراب جدایی، کم‌رویی و خود درونی شکننده) نقش میانجی در رابطه بین استفاده از اینستاگرام به‌عنوان متغیر برون‌زا (مستقل) و متغیر رضایت از تصویر بدنی نقش متغیر درون‌زا (وابسته) دارد. شاخص‌های برازش مدل در جدول ۳ ارائه شده است.

جدول ۳. شاخص‌های برازش مدل اندازه‌گیری شده

Indicators	CMIN/df	CFI	TLI	IFI	RSMEA
Amount obtained	2.25	0.91	0.90	0.91	0.07
Acceptable amount	1-3	≥ 0.90	≥ 0.90	≥ 0.90	≥ 0.08
Desirable or undesirable	desirable	desirable	desirable	desirable	desirable

نتایج بررسی شاخص‌های برازش مدل در جدول ۳ نشان می‌دهد مقدار RSMEA کمتر از ۰/۰۸ است و این به معنای میانگین مجذور خطاهای مدل مناسب و مطلوب است. مقدار کای دو به درجه آزادی (۲/۲۵) بین یک و سه است و میزان شاخص‌های CFI، IFI و TLI نیز بزرگ‌تر از ۰/۹ به دست آمد که مطلوب است. بنابراین چون مقدار بیش از ۳ شاخص مطلوب بود، مدل تأیید و مبنای تحلیل‌های بعدی قرار گرفت. نتایج بررسی معناداری ضریب مسیرهای مستقیم مدل پژوهش در جدول ۴ ارائه شده است.

جدول ۴. ضریب مسیر اثرات مستقیم استاندارد متغیرهای پژوهش

Direct routes	Beta	C.R.	Sig
The direct effect of Instagram use on body image satisfaction	-0.27	-3.33	0.001
The direct effect of Instagram use on rejection sensitivity	0.77	8.76	0.001
The direct effect of sensitivity to rejection on body image satisfaction.	-0.58	-6.35	0.001

با توجه به نتایج جدول ۴، اثر مستقیم حساسیت به طرد و میزان استفاده از اینستاگرام بر رضایت از تصویر بدنی معکوس و در سطح کمتر از ۰/۰۱ معنی‌دار است. اثر مستقیم متغیرهای میزان استفاده از اینستاگرام بر حساسیت به طرد مستقیم و در سطح کمتر از ۰/۰۱ معنی‌دار است. مقدار t در روابط مستقیم بین تمام متغیرهای پژوهش بیشتر از ۱/۹۶ و معنادار است.

جدول ۵. ضریب مسیر اثرات غیرمستقیم استاندارد متغیرهای پژوهش

Table 5: Path coefficient of standard indirect effects of research variables		
Indirect route	Beta	Sig
Instagram use – sensitivity to rejection - Body image satisfaction	-0.45	0.001

نتایج به‌دست‌آمده از آزمون بوت‌استرپ در جدول ۴ نشان داد که استفاده از اینستاگرام با اندازه اثر $0/45 - (P \leq 0/001)$ اثر غیرمستقیم معناداری بر رضایت از تصویر بدنی با میانجی‌گری حساسیت به طرد دارد.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف پیش‌بینی رضایت از تصویر بدنی مبتنی بر استفاده از اینستاگرام و میانجی‌گری حساسیت به طرد بود که نتایج نشان داد شاخص‌های برازندگی به‌دست‌آمده از برازش قابل‌قبول مدل ساختاری با داده‌های گردآوری شده حمایت می‌کند. به‌علاوه، نتایج نشان داد مسیر مستقیم و معناداری بین استفاده از اینستاگرام و رضایت از تصویر بدنی وجود دارد. همچنین، مسیر بین استفاده از اینستاگرام و حساسیت به طرد و حساسیت به طرد و رضایت از تصویر بدنی مستقیم و معنادار است. در نهایت مسیر غیرمستقیم حساسیت به طرد در رابطه بین استفاده از اینستاگرام و رضایت از تصویر بدنی معنادار است. این یافته‌ها با نتایج پژوهش پیتروت و همکاران (۲۰۲۴) همسو است.

این پژوهش نشان داد میزان استفاده از اینستاگرام بر متغیر رضایت از تصویر بدنی اثر مستقیم منفی دارد. نتیجه به‌دست‌آمده با نتایج به‌دست‌آمده توسط خانجانی و همکاران (۱۴۰۱)، احمدی و مولانا (۱۴۰۰)، اکبرزاده جهرمی و همکاران (۱۳۹۸)، سهراب زاده و همکاران (۱۳۹۸)، فردولی و همکاران (۲۰۱۵)، کوهن و همکاران^۱ (۲۰۱۷)، هندریکس و همکاران (۲۰۱۷)، اسکات و همکاران (۲۰۱۸)، تیگمن و همکاران (۲۰۱۸)، انگلن و همکاران (۲۰۲۰)، وانگ و همکاران^۲ (۲۰۲۲) و های و یانگ^۳ (۲۰۲۲) همسو است. شبکه‌های اجتماعی و به‌خصوص اینستاگرام تأکید

¹. Cohen et al

². Wang et al

³. Hai & Yang

زیادی بر شکل خاص اندام ها و تناسب اندام دارند، این تأکید می‌تواند سبب ایجاد شناخت‌های ناکارآمد در افراد استفاده‌کننده از آن بشود، در این محیط به دلیل این‌که افراد با تصاویر خودشان به ارائه هویت و شخصیت می‌پردازند، آسیب‌پذیری بسیاری ایجاد می‌شود. طبق نظر فستینگر؛ وقتی افراد به صورت مکرر و مداوم در معرض تصاویر ایده‌آل از بدن قرار می‌گیرند، الگوی ارائه شده از افراد ایده‌آل در این شبکه‌های اجتماعی را درونی می‌کنند و برای این‌که از سمت جامعه مورد پذیرش قرار بگیرند سعی می‌کنند خود را به این الگوها نزدیک نمایند. درنهایت به دلیل این‌که الگوهای ارائه‌شده معمولاً دست‌نیافتنی و تقریباً غیرممکن است، نارضایتی افراد از تصویر بدنی‌شان افزایش می‌یابد (Silva et al., 2020). همچنین ویژگی‌های خاص اینستاگرام مانند فیلترها، ابزار ویرایش باعث شده تا فرد تصویر خود را با استفاده از آن‌ها شبیه استانداردهای زیبایی غیرواقعی کند و اغلب درگیر مقایسه‌های اجتماعی شود و خود ناسازگار با آن تصاویر را تجربه نموده که این امر به تشدید احساس نارضایتی در مورد تصویر بدنی‌اش منجر می‌شود (Verrastro et al., 2020). علاوه بر آن وقتی افراد عکس‌هایی از خود در اینستاگرام پست می‌کنند در معرض نظرات متعدد افراد قرار می‌گیرند و همین امر نیز به نوبه خود، نارضایتی آن‌ها از تصویر بدنی‌شان را تشدید می‌کند (Tiggemann et al., 2018).

یافته دیگر این پژوهش نشان داد حساسیت به طرد با رضایت از تصویر بدنی رابطه مستقیم و منفی دارد که این یافته با یافته‌های کمندلو و همکاران (۱۴۰۳)، اسفندیاری گروکردی و همکاران (۱۴۰۱)، امیریان و همکاران (۲۰۲۴)، نواز و همکاران (۲۰۲۴)، شاه‌حیدری و همکاران، (۱۴۰۲)، برکالو (۲۰۲۲) و زیمر-گمبک و همکاران (۲۰۲۲) همسو است. در باب تبیین این ارتباط می‌توان گفت نارضایتی و شرم از تصویر بدنی می‌تواند با ادراک ارزیابی منفی از سمت دیگران همراه باشد. این نگرش فرد را نسبت به حساسیت به طرد میان‌فردی حساس می‌کند. لذا در روابط میان‌فردی هرچه افراد از تصویر بدنی خود بیشتر خجالت بکشند حساسیت به طرد بالاتری را تجربه می‌کنند (Liu et al., 2017). همچنین افراد با حساسیت به طرد بالا دنیای اجتماعی را از دریچه جذابیت فیزیکی می‌بینند و خود را جذاب نمی‌پندارند. زیرا دائماً ظاهر خود را با دیگران مقایسه می‌کنند و نسبت به خود احساس بدی دارند و همین باعث نارضایتی

آن‌ها از تصویر بدنی‌شان می‌شود (Park et al., 2009). افرادی که از ظاهرشان ناراضی هستند، خودپنداره منفی ایجاد می‌کنند و طردشدن را که معمولاً در روابط میان‌فردی تجربه می‌شود، به‌عنوان طرد عمدی یا پیش‌بینی طرد از سمت دیگران درک می‌کنند و از این‌که بخواهند بخشی از روابط دیگران را تشکیل بدهند می‌ترسند و در مورد پذیرش و حمایت دیگران شک دارند (Kim & Lim, 2017). در گروه‌های دوستی که ارزش‌ها مبتنی بر ظاهر و رژیم‌های غذایی محدود، باشد؛ ویژگی‌های حساسیت به طرد مبتنی بر ظاهر و نگرش به‌اندازه و شکل بدنی در بین دوستان به هم شبیه می‌شود. علاوه‌بر این افراد حاضر در این گروه‌ها که دوستانشان درگیر کاهش وزن و رعایت رژیم‌های غذایی برای بهترشدن تصویر و اندازه بدنی هستند، نارضایتی بیشتری از بدن خود گزارش می‌کنند (Webb & Zimmer-Gembeck, 2015). جوانانی که با رفتارهای ایمنی مبتنی بر ظاهر (مانند فرار، بررسی، جست‌وجوی اطمینان و پنهان‌کردن نقص‌های ظاهری درک شده) درگیر می‌شوند، بیشتر از سایر افراد در مورد درک و قضاوت دیگران درباره ظاهرشان مضطرب می‌شوند و این رفتارها در طی زمان به رفتارهای محافظتی و تشریفاتی مبتنی بر ظاهر مربوط می‌شود و این افراد سطوح بالاتری از نگرانی در مورد طرد اجتماعی مبتنی بر ظاهر را تجربه می‌کنند (Zimmer-Gembeck et al., 2022).

آزمون همبستگی همچنین نشان داد استفاده از اینستاگرام و حساسیت به طرد رابطه مستقیم مثبتی دارند که با یافته‌های شلدون و براینت (۲۰۱۶) و هاوز و همکاران (۲۰۲۰) همسو است. انسان‌ها به‌صورت طبیعی تمایل دارند با دیگران ارتباط برقرار نموده و در گروه‌های اجتماعی پذیرفته شوند. اینستاگرام به کاربران در سراسر دنیا اجازه می‌دهد با یکدیگر ارتباط برقرار کنند و لحظات زندگی خود، تصاویر و ویدئوهایشان را با یکدیگر به اشتراک بگذارند و نظرات کاربران دیگر راجع به محتوا و پست‌هایشان را بدانند. اگر کاربران در این فضا احساس کنند به آن‌ها بی‌توجهی می‌شود یا کنار گذاشته شده‌اند و یا دیگر کاربران آن‌ها را تأیید نمی‌کنند، احساس اضطراب و ناکامی در آن‌ها شکل می‌گیرد و به عبارتی حساسیت به طرد در آن‌ها افزایش می‌یابد (Ansari et al., 2024). همچنین اینستاگرام که یک پلتفرم مبتنی بر تصویر است و فرهنگ توجه به‌ظاهر را تقویت می‌کند، فشار زیادی بر کاربران برای جلب‌توجه و تأیید اجتماعی ایجاد می‌کند؛ این فشار، احساس طرد و عدم امنیت را در افراد افزایش می‌دهد (Kohler et al., 2021). همچنین

افراد در این شبکه‌ها به صورت مکرر خودشان را با دیگر افراد، مدلینگ‌ها و تصاویر ایده‌آل مقایسه می‌کنند و این مقایسه‌ها احساس عدم کفایت و اضطراب در افراد را بالا می‌برد. این افراد به کوچک‌ترین نشانه‌ها حساس شده و همیشه گوش‌به‌زنگ نظرات منفی در مورد ظاهرشان هستند و این سبب افزایش حساسیت به طرد در آن‌ها می‌شود (Fardouly et al., 2015).

همچنین نتایج این مقاله نشان داد استفاده از اینستاگرام با واسطه‌گری حساسیت به طرد بر رضایت از تصویر بدنی اثر منفی مستقیمی دارد. این یافته با نتیجه پژوهش پیتریوت و همکاران (۲۰۲۴) همسو است. کسانی که از زیاد از شبکه‌های اجتماعی و به‌خصوص اینستاگرام استفاده می‌کنند تمایل بیشتری دارند که خودشان نیز در این شبکه فعالیت کنند و وضعیتشان را بازتاب دهند. آن‌ها هر روز از شبکه‌های اجتماعی استفاده نموده و ایده‌آل‌سازی بدن و ظاهر که در رسانه‌ها مهم هست را می‌بینند و خود را بی‌فایده و ناموفق می‌پندارد (Engeln et al., 2020) و در این شرایط اضطراب و ناکامی آن‌ها بالاتر می‌رود و سبب حساس شدن آن‌ها به نظرات بقیه و به‌طور کلی حساسیت به طرد می‌شود. افرادی که از سمت دیگران طرد می‌شوند پاسخ‌های نامتناسبی از خود بروز می‌دهند (Amirian et al., 2024) و این موارد سبب ادراک تحریف‌شده از بدنشان می‌شود و نارضایتی از تصویر بدنی آن‌ها را بالاتر می‌برد (Liu et al., 2017). استفاده از اینستاگرام و به‌اشتراک‌گذاری تصویر در آن سبب می‌شود افراد وقتی نظرات منفی در مورد خودشان دریافت کردند، به نظرات افراد حساس شده و احساس اضطراب آن‌ها افزایش می‌یابد و دائماً دلیل طردشان را بدن و ظاهر و ویژگی‌های جسمانی‌شان بدانند و این امر نارضایتی آن‌ها از تصویر بدنی‌شان را افزایش دهد (Bue, 2020). افراد و به‌خصوص زنان فعال در شبکه اجتماعی اینستاگرام مکرراً به مقایسه اجتماعی خود با اینفلوئنسرها و مدل‌های اینستاگرامی می‌کنند (Pedalino & Camerini, 2022) و این سبب کمال‌گرایی ظاهری در آن‌ها می‌شود و زمانی که متوجه فاصله بین خود واقعی و ایده‌آل‌های اینستاگرامی می‌شوند، افسردگی و اضطراب بالایی را تجربه می‌کنند (Sokolova et al., 2022) و کوچک‌ترین نشانه از سمت دیگران را منفی تلقی نموده و در نتیجه حساسیت به طردشان افزایش می‌یابد (Yang, 2023). این حساسیت به طرد، اضطراب و احساسات منفی باعث ایجاد خودپنداره منفی در افراد می‌شود. این افراد خود

را به‌عنوان افراد کم‌ارزش می‌بینند و این خودپنداره منفی می‌تواند به نحوه نگاه افراد به بدنشان تأثیر بگذارد و باعث شود آن‌ها نسبت به ظاهرشان نارضایتی بیشتری احساس کنند (Carter & Vartanian, 2022)؛ همچنین افرادی که زیاد از شبکه اجتماعی استفاده نموده و مداوم تصاویر ایده‌آل بدنی را در این شبکه‌ها دنبال می‌کنند، احساس ناکافی بودن نموده و نمی‌توانند شبیه این مدل‌ها شوند و این احساس ناکافی بودن نیز نارضایتی آن‌ها از تصویر بدنی‌شان را افزایش می‌دهد (Pedalino & Camerini, 2022).

مبتنی بر یافته‌های این پژوهش می‌توان گفت که استفاده بیش از حد از اینستاگرام می‌تواند با افزایش حساسیت به طرد و کاهش رضایت از تصویر بدنی در میان زنان همراه باشد. بر این اساس، پیشنهاد می‌شود برنامه‌های آموزشی برای ارتقاء سواد دیجیتال و آگاهی‌بخشی درباره تأثیرات شبکه‌های اجتماعی بر خودپنداره طراحی و اجرا شود. همچنین، مراکز مشاوره و دانشگاه‌ها می‌توانند با برگزاری کارگاه‌های روان‌شناختی، به تقویت خودارزشمندی و کاهش حساسیت به طرد در میان دختران جوان کمک کنند. از سوی دیگر، سیاست‌گذاران فضای مجازی باید با همکاری پلتفرم‌هایی مانند اینستاگرام، نمایش محتوای غیرواقعی و تبلیغات زیبایی آسیب‌زا را محدود کرده و در عوض، محتوای بدن‌پذیر و متنوع را ترویج دهند. علاوه بر این، راه‌اندازی کمپین‌های اجتماعی برای تشویق پذیرش تنوع بدن‌ها و کاهش مقایسه‌های ناسالم می‌تواند به بهبود تصویر بدنی در میان کاربران زن منجر شود. این اقدامات در کنار یکدیگر می‌توانند تأثیرات منفی استفاده از اینستاگرام بر رضایت از تصویر بدنی را کاهش دهند. این پژوهش نیز مانند سایر پژوهش‌ها با محدودیت‌هایی همراه بود. از جمله بر روی نمونه دانشجویان دختر دانشگاه محقق اردبیلی با استفاده از ابزار خودگزارشی انجام شد. بنابراین پیشنهاد می‌شود مدل این پژوهش در مورد جوامع آماری دیگر و همچنین بر مردان و زنان به‌صورت هم‌زمان تکرار شود و نتایج با هم مقایسه گردد. به‌علاوه، از ابزارهای غیرخودگزارشی مانند مصاحبه و غیره برای جمع‌آوری داده‌ها استفاده گردد. از نظر پیشنهادها کاربردی نیز توصیه می‌شود روان‌شناسان و مشاوران حاضر در دانشگاه با برگزاری کارگاه‌های مناسب در حوزه خطرات و مضرات استفاده زیاد از شبکه‌های اجتماعی و به‌خصوص اینستاگرام دانشجویان را از مضرات آن آگاه کنند و روش‌های عملی کاهش استفاده از اینستاگرام را به افراد آموزش دهند.

ملاحظات اخلاقی

این پژوهش با کد اخلاق IR.UMA.REC.1403.087 در کمیته اخلاق پژوهش دانشگاه محقق اردبیلی به تصویب رسیده است.

تعارض منافع

بنابر اظهار نویسندگان، این مقاله حامی مالی و تعارض منافع ندارد.

منابع

- احمدی، مهرداد. و مولانا، یاسمین. (۱۴۰۰). تأثیر اینستاگرام بر سبک زندگی: تصویر بدن، اختلال در تغذیه و مد (مورد مطالعه: زنان ۲۰ تا ۷۰ سال ساکن تبریز). *پژوهش‌های ارتباطی*، ۲۸(۱۰۷)، ۱۸۵-۱۶۱. doi: 10.22082/cr.2021.526506.2160
- ارجمندنی، علی اکبر، عظیمی گروسی، صمد، وطنی، صباح. و کاظمی رضایی، علی. (۱۳۹۶). مطالعه اضطراب اجتماعی، خودپنداشت، و تصویر بدن در دانش‌آموزان با آسیب بینایی. *سلامت روان کودک*، ۴(۱)، ۹۹-۱۰۸. <http://childmentalhealth.ir/article-1-199-en.html>
- اسفندیاری گرکردی، سارا، ابوالقاسمی، عباس. و کافی، سیدموسی. (۱۴۰۱). مقایسه‌ی راهبردهای کنترل فکر، زندگی ارزشمند و حساسیت به طرد مبتنی بر ظاهر در دانشجویان با و بدون اختلال بدریخت‌انگاری بدن. *پژوهش در سلامت روان‌شناختی*، ۱۶(۲)، ۲۱-۱. <http://rph.khu.ac.ir/article-1-4141-fa.html>
- اکبرزاده جهرمی، سیدجمال‌الدین، رضوی‌زاده، سیدنورالدین. و شیخی، محدثه. (۱۳۹۸). نقش اینستاگرام در مدیریت بدن زنان: مطالعه موردی زنان منطقه یک و بیست تهران. *مطالعات رسانه‌های نوین*، ۵(۲۰)، ۳۷-۷۹. doi: 10.22054/nms.2020.45410.801
- بلبلی، لطفعلی، حبیبی، یعقوب. رجبی، علی. (۱۳۹۲). تأثیر افزایش ساعات ورزش بر تصویر بدنی، توده‌ی بدنی و اضطراب اجتماعی در دانش‌آموزان. *روان‌شناسی مدرسه و آموزشگاه*، ۲(۲)، ۲۹-۴۳. doi: d-2-2-92-4-2
- بهبادی‌نژاد، منصوره، زارع بهرام‌آبادی، مهدی. و رباط میلی، سمیه. (۱۳۹۹). نقش واسطه‌ای حمایت اجتماعی در رابطه بین سرمایه روان‌شناختی با تصویر بدن در دانشجویان یکی از دانشگاه‌های نظامی. *طب نظامی*، ۹(۳)، ۱۷۳-۱۸۰. <http://dx.doi.org/10.30505/9.3.173>
- حاجی‌ابوللو، کبری، حلاج‌زاده، هدی. و مسعودنیا، ابراهیم. (۱۳۹۷). مقایسه سرمایه فرهنگی بین دو گروه زنان با سابقه عمل‌های جراحی زیبایی و بدون انجام جراحی زیبایی در شهر دشت. *جامعه‌شناسی کاربردی*، ۲۹(۷۲)، ۱۸۲-۱۶۷. doi: 10.22108/jas.2018.103670.1088

- خانجانی، زینب، پاکروان، هانیه، قدیمی، نگار. و اسدی، سمیه. (۱۴۰۱). رابطه نگرش به جراحی زیبایی و اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی بر اساس نقش میانجی نگرانی از تصویر بدنی در نوجوانان. *روانشناسی*، ۱۱(۳)، ۳۵-۴۶.
<https://dor.isc.ac/dor/20.1001.1.2383353.1401.11.3.16.7>
- خوش سرور، سحر. و میکائیلی، نیلوفر. (۱۴۰۰). نقش مقایسه اجتماعی، حساسیت بین فردی و انعطاف‌پذیری شناختی در پیش‌بینی نگرش‌های خوردن آشفته در دانشجویان زن. *پژوهش‌های روان‌شناسی اجتماعی*، ۱۱(۴۳)، ۱۶۶-۱۴۱. doi: 10.22034/spr.2021.277112.1629
- سهراب‌زاده، مهران، نیازی، محسن، نژادی، اعظم. و افرا، هادی. (۱۳۹۸). شبکه‌های اجتماعی مجازی و شکل‌گیری تصویر ذهنی زنان از بدنشان. *زن و جامعه*، ۱۰(۳۸)، ۲۴۰-۲۱۷.
<https://dor1.net/dor/20.1001.1.20088566.1398.10.38.10.1>
- شاه‌حیدری، آتنا، نکوئی، هاله، خدایی، توران. و قاسمی، پوریا. (۱۴۰۲). نقش سبک‌های دلبستگی و احساس شرم از بدن در پیش‌بینی حساسیت به طرد و قدردانی از بدن در متقاضیان جراحی زیبایی. *روان‌پرستاری*، ۱۱(۵)، ۲۸-۳۹.
<http://dx.doi.org/10.22034/IJPN.11.5.28>
- صادق‌زاده، مرضیه، زارعی، زهرا. و خرمایی، فرهاد. (۱۳۹۸). پیش‌بینی نارضایتی از تصویر بدنی دانشجویان دختر بر اساس ابعاد شخصیت. *مطالعات اجتماعی روان‌شناختی زنان*، ۱۷(۲)، ۹۹-۱۲۵. doi: 10.22051/jwsps.2019.25267.1960
- صالحی، علی، شریفی‌فرد، سیدعلی، نبی‌زاده، صفدر. و علی‌بابایی، گلناز. (۱۴۰۱). اعتباریابی نسخه فارسی مقیاس اعتیاد به اینستاگرام (فرم شش سؤالی) در بین دانشجویان ایرانی. *فرهنگ در دانشگاه اسلامی*، ۱۲(۲)، ۲۹۵-۳۱۲.
<https://www.doi.org/10.22034/ciu.2022.1302>
- طاهری تربتی، حمیدرضا، بلقان‌آبادی، مصطفی. و قدوسی‌تبار، محمد. (۱۳۹۲). بررسی اولیه مشخصه‌های روان‌سنجی مقیاس رضایت از تصویر تن. *تحقیقات علوم رفتاری*، ۱۱(۶)، ۵۳۱-۵۲۲.
<https://dor.isc.ac/dor/20.1001.1.17352029.1392.11.6.3.4>

کمندلو، معصومه، کرمی، صابر، بلاشور، بهارک. و شاهینی، مهدیس. (۱۴۰۳). رابطه بین تجربه ترومای کودکی با علائم اضطراب و اختلال بدشکلی بدن در متقاضیان جراحی زیبایی با میانجی‌گری حساسیت به طرد. *روان پرستاری*، ۱۲(۱)، ۶۴-۷۷.

<http://dx.doi.org/10.22034/IJPN.12.1.64>

طحان، مریم. و سید موسوی، پریناسادات. (۱۴۰۳). نقش تعدیل‌کنندگی کنش تأملی در رابطه ادراک- پذیرش- طرد والدینی و تنظیم هیجانان در نوجوانان. *روان‌شناسی کاربردی*، ۱۸(۲)، ۳۲-۹. doi: 10.48308/apsy.2023.231548.1485

فانی‌سبحانی، فاطمه، خلعتبری، جواد. و رحمتی، صمد. (۱۳۹۷). اثربخشی درمان‌شناختی رفتاری مبتنی بر تصویر بدن بر رضایت جنسی و سازگاری زناشویی زنان نابارور. *روان‌شناسی کاربردی*، ۱۲(۱)، ۲۵-۴۶.

<https://dor.isc.ac/dor/20.1001.1.20084331.1397.12.1.2.6>

موسوی، ابوالفضل، پورحسین، رضا، مقدم زارع، علی، موسویان حجازی، احمد. و گمنام، اعظم. (۱۳۹۵). تصویر بدن در دیدگاه‌ها و مکاتب روان‌شناسی. *رویش روان‌شناسی*، ۲(۱۵)، ۲۶۶-۲۰۹. <https://dor.isc.ac/dor/20.1001.1.2383353.1395.5.2.9.6>

Ahmadi, M., & Mowlana, Y. (2021). The effect of Instagram on lifestyle: Body image, eating disorders and fashion (Case: Women aged 20 to 70 years living in Tabriz). *Communication Research*, 28(107), 161-185. (In Persian) doi: 10.22082/cr.2021.526506.2160

Akbarzade jahromi, S. J. , Razavizadeh, S. N. A.,& sheikhi, M. (2020). The role of Instagram in women body management (Case Study: Districts 1 and 20 of Tehran). *New Media Studies*, 5(20), 37-79. (In Persian). doi: 10.22054/nms.2020.45410.801

Alfonso-Fuertes, I., Alvarez-Mon, M. A., Del Hoyo, R. S., Ortega, M. A., Alvarez-Mon, M., & Molina-Ruiz, R. M. (2023). Time spent on Instagram and body image, self-esteem, and physical comparison among young adults in Spain: Observational study. *JMIR Formative Research*, 7(1), e42207. <https://doi.org/10.2196/42207>

Al Ghadeer, H. A., AlAlwan, M. A., AlAmer, M. A., Alali, F. J., Alkhars, G. A., Alabdrabulrida, S. A., & Alabdrabalnabi, H. A. (2021). Impact of self-esteem and self-perceived body image on the acceptance of cosmetic surgery. *Cureus*, 13(10), e18825. DOI: 10.7759/cureus.18825

Amirian, M., Momeni, K., & Yazdanbakhsh, K. (2024). The relationship between social anxiety and the desire for cosmetic surgery: The mediating

- role of body image and appearance-based rejection sensitivity. *Research Square*. <https://doi.org/10.21203/rs.3.rs-3991141/v1>
- Andreassen, C. S., Torsheim, T., Brunborg, G. S., & Pallesen, S. (2012). Development of a Facebook addiction scale. *Psychological Reports*, 110(2), 501-517. <https://doi.org/10.2466/02.09.18.PR0.110.2.501-517>
- Ansari, S., Iqbal, N., Asif, R., Hashim, M., Farooqi, S. R., & Alimoradi, Z. (2024). Social media use and well-being: A systematic review and meta-analysis. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 27(10), 704-719. <https://doi.org/10.1089/cyber.2024.0001>
- Arjmandnia A, Azimi Garosi S, Vatani S, Kazemi AR. (2017). Investigating social anxiety, self-image, and body image among students with visual impairment. *Quarterly Journal of Child Mental Health*; 4(1): 99-108. (In Persian). <http://childmentalhealth.ir/article-1-199-en.html>
- Atroszko, P. A., Balcerowska, J. M., Bereznowski, P., Biernatowska, A., Pallesen, S., & Andreassen, C. S. (2018). Facebook addiction among Polish undergraduate students: Validity of measurement and relationship with personality and well-being. *Computers in Human Behavior*, 85, 329-338. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2018.04.001>
- Behzadi Nejad, M., & Zare Bahram Abadi, M. (2020). The mediating role of social support in the relationship between psychological capital and body image in students of a military university. *Journal of Police Medicine*, 9(3), 173-180. (In Persian). <http://dx.doi.org/10.30505/9.3.173>
- Beiter, R., Nash, R., McCrady, M., Rhoades, D., Linscomb, M., Clarahan, M., & Sammut, S. (2015). The prevalence and correlates of depression, anxiety, and stress in a sample of college students. *Journal of Affective Disorders*, 173, 90-96. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2014.10.054>
- Bicaker, E., Schell, S. E., & Racine, S. E. (2023). The role of self-compassion in the relationship between rejection and unhealthy eating: An ecological momentary assessment study. *Appetite*, 186, 106568. <https://doi.org/10.1016/j.appet.2023.106568>
- Bidkhorri, M., Yaseri, M., Sari, A. A., & Majdzadeh, R. (2021). Relationship between socioeconomic factors and incidence of cosmetic surgery in Tehran, Iran. *Iranian Journal of Public Health*, 50(2): 360-368. <https://doi.org/10.18502/ijph.v50i2.5351>
- Blackhart, G. C. Hernandez, D. K. Wilson, E. & Hance, M. A. (2021). The impact of rejection sensitivity on self-disclosure within the context of

- online dating. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 24(10), 690-694. <https://doi.org/10.1089/cyber.2020.0257>
- Bolboli, L., Habibi, Y. and Rajabi, A. (2013). The effect of exercise on body image, body mass and social anxiety in students. *Journal of School Psychology*, 2(2), 29-43. (In Persian). doi: d-2-2-92-4-2
- Boyce, P., & Parker, G. (1989). Development of a scale to measure interpersonal sensitivity. *Australian and New Zealand Journal of Psychiatry*, 23(3), 341-351. <https://doi.org/10.1177/000486748902300320>
- Bue, A. C. C. (2020). The looking glass selfie: Instagram use frequency predicts visual attention to high-anxiety body regions in young women. *Computers in Human Behavior*, 108, 106329. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2020.106329>
- Brekalo, M. (2022). Longitudinal study of social anxiety symptoms and appearance rejection in predicting body dysmorphic symptoms: Appearance-based rejection sensitivity as a mediator. *Body Image*, 42, 440-446. <https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2022.07.019>
- Brichacek, A. L., Neill, J. T., Murray, K., Rieger, E., & Watsford, C. (2023). Ways of responding to body image threats: Development of the body image flexibility and inflexibility scale for youth. *Journal of Contextual Behavioral Science*, 30: 31-40. <https://doi.org/10.1016/j.jcbs.2023.08.007>
- Brown, A., Rance, J., & Warren, L. (2015). Body image concerns during pregnancy are associated with a shorter breast feeding duration. *Midwifery*, 31(1), 80-89. <https://doi.org/10.1016/j.midw.2014.06.003>
- Brown, S. L., Mitchell, S. M., Roush, J. F., La Rosa, N. L., & Cukrowicz, K. C. (2019). Rejection sensitivity and suicide ideation among psychiatric inpatients: An integration of two theoretical models. *Psychiatry Research*, 272: 54-60. <https://doi.org/10.1016/j.psychres.2018.12.009>
- Bruffaerts, R., Mortier, P., Kiekens, G., Auerbach, R. P., Cuijpers, P., Demyttenaere, K., & Kessler, R. C. (2018). Mental health problems in college freshmen: Prevalence and academic functioning. *Journal of Affective Disorders*, 225, 97-103. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2017.07.044>
- Carey, M., & Preston, C. (2019). Investigating the components of body image disturbance within eating disorders. *Frontiers in Psychiatry*, 10: 635. <https://doi.org/10.3389/fpsy.2019.00635>
- Carter, J. J., & Vartanian, L. R. (2022). Self-concept clarity and appearance-based social comparison to idealized bodies. *Body Image*, 40, 124-130. <https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2021.12.001>
- Chegeni, M., Nakhaee, N., Shahrabaki, M. E., Mangolian Shahrabaki, P., Javadi, S., & Haghdoost, A. (2022). Prevalence and motives of social

- media use among the Iranian population. *Journal of Environmental and Public Health*, 2022(1), 1490227. <https://doi.org/10.1155/2022/1490227>
- Çimke, S., & Gürkan, D. Y. (2023). Factors affecting body image perception, social media addiction, and social media consciousness regarding physical appearance in adolescents. *Journal of Pediatric Nursing*, 73: e197-e203. <https://doi.org/10.1016/j.pedn.2023.09.010>
- Claytor, J. D., Kochar, B., Kappelman, M. D., & Long, M. D. (2020). Body image dissatisfaction among pediatric patients with inflammatory bowel disease. *The Journal of Pediatrics*, 223: 68-72. <https://doi.org/10.1016/j.jpeds.2020.04.045>
- Cohen, R., Newton-John, T., & Slater, A. (2017). The relationship between Facebook and Instagram appearance-focused activities and body image concerns in young women. *Body Image*, 23, 183-187. <https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2017.10.002>
- Dondzilo, L., Basanovic, J., Grafton, B., Bell, J., Turnbull, G., & MacLeod, C. (2021). A serial mediation model of attentional engagement with thin bodies on body dissatisfaction: The role of appearance comparisons and rumination. *Current Psychology*, 42: 1896-1904. <https://doi.org/10.1007/s12144-021-01574-1>
- Donovan, C. L., & Uhlmann, L. (2022). Looking at me, looking at you: The mediating roles of body surveillance and social comparison in the relationship between fit ideal internalisation and body dissatisfaction. *Eating Behaviors*, 47, 101678. <https://doi.org/10.1016/j.eatbeh.2022.101678>
- Dos Santos, A., da Silva, W. R., de Souza Santana, M., & Campos, J. A. D. B. (2020). Distortion and dissatisfaction with body size per the demographic and academic characteristics and the nutritional status of university students. *Revista de Ciências Farmacêuticas Básica e Aplicada*, 41, 1-12. <http://dx.doi.org/10.4322/2179-443X.0665>
- Downey, G., & Feldman, S. I. (1996). Implications of rejection sensitivity for intimate relationships. *Journal of Personality and Social Psychology*, 70(6), 1327-1343. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/0022-3514.70.6.1327>
- Engeln, R., Loach, R., Imundo, M. N., & Zola, A. (2020). Compared to Facebook, Instagram use causes more appearance comparison and lower body satisfaction in college women. *Body Image*, 34, 38-45. <https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2020.04.007>

- Esfandyari Garkerudi, S., Abolghasemi, A., & Kafi, S. M. (2022). A comparison of thought control strategies, valued living and appearance-based rejection sensitivity between college students with and without body dysmorphic disorder. *Journal of Research in Psychological Health*, 16(2). (In Persian). <http://rph.khu.ac.ir/article-1-4141-fa.html>
- Fani Sobhani, F. , Khalatbari, J. and Rahmati, S. (2018). Effectiveness of cognitive behavioral therapy based on body image on sexual satisfaction and marital adjustment of married infertile women. *Applied Psychology*, 12(1), 25-46. (In Persian). <https://dor.isc.ac/dor/20.1001.1.20084331.1397.12.1.2.6>
- Fardouly, J., Diedrichs, P. C., Vartanian, L. R., & Halliwell, E. (2015). Social comparisons on social media: The impact of Facebook on young women's body image concerns and mood. *Body Image*, 13, 38-45. <https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2014.12.002>
- Fardouly, J., Willburger, B. K., & Vartanian, L. R. (2018). Instagram use and young women's body image concerns and self-objectification: Testing mediational pathways. *New Media & Society*, 20(4), 1380-1395. <https://doi.org/10.1177/1461444817694499>
- Feinstein, B. A. (2020). The rejection sensitivity model as a framework for understanding sexual minority mental health. *Archives of Sexual Behavior*, 49(7), 2247-2258. <https://doi.org/10.1007/s10508-019-1428-3>
- Fujiwara, H., Tsurumi, K., Shibata, M., Kobayashi, K., Miyagi, T., Ueno, T., & Murai, T. (2022). Life habits and mental health: Behavioural addiction, health benefits of daily habits, and the reward system. *Frontiers in Psychiatry*, 13, 813507. <https://doi.org/10.3389/fpsy.2022.813507>
- Freedman, G. (2020). Rejection Sensitivity. *The Wiley Encyclopedia of Personality and Individual Differences: Models and Theories*, 351-355. <https://doi.org/10.1002/9781118970843.ch58>
- Ganesan, S., Ravishankar, S. L., & Ramalingam, S. (2018). Are body image issues affecting our adolescents? A cross-sectional study among college going adolescent girls. *Indian Journal of Community Medicine*, 43(1), 42-46. DOI: 10.4103/ijcm.IJCM_62_18
- Gao, S., Assink, M., Liu, T., Chan, K. L., & Ip, P. (2021). Associations between rejection sensitivity, aggression, and victimization: A meta-analytic review. *Trauma, Violence, & Abuse*, 22(1), 125-135. <https://doi.org/10.1177/1524838019833005>
- Godleski, S. A., Eiden, R. D., Kachadourian, L., & Lucke, J. F. (2019). Etiological pathways to rejection sensitivity in a high-risk sample. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 45(5), 715-727. <https://doi.org/10.1177/0146167218795486>

- Griffiths, M. (2005). A 'components' model of addiction within a biopsychosocial framework. *Journal of Substance Use*, 10(4), 191-197. <https://doi.org/10.1080/14659890500114359>
- Hai, R., & Yang, Y. (2022). Social network site appearance comparison's prediction of anxiety among Chinese females: The mediation effect of body area satisfaction, overweight preoccupation, and self-esteem. *Frontiers in Psychiatry*, 13, 775782. <https://doi.org/10.3389/fpsy.2022.775782>
- Hajiablo, K., Hallajzadeh, H. and Masoudnia, E. (2018). Comparison of social capital among the two groups of women with a history of cosmetic surgery and without performing cosmetic surgeries in Rasht. *Journal of Applied Sociology*, 29(4), 167-182. (In Persian). doi: 10.22108/jas.2018.103670.1088
- Harterink, C. H., Van Beest, I., Wicherts, J. M., & Williams, K. D. (2015). The ordinal effects of ostracism: A meta-analysis of 120 Cyberball studies. *PloS One*, 10(5), e0127002. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0127002>
- Hawes, T., Zimmer-Gembeck, M. J., & Campbell, S. M. (2020). Unique associations of social media use and online appearance preoccupation with depression, anxiety, and appearance rejection sensitivity. *Body Image*, 33, 66-76. <https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2020.02.010>
- Hendrickse, J., Arpan, L. M., Clayton, R. B., & Ridgway, J. L. (2017). Instagram and college women's body image: Investigating the roles of appearance-related comparisons and intrasexual competition. *Computers in Human Behavior*, 74, 92-100. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2017.04.027>
- Henn, A. T., Taube, C. O., Vocks, S., & Hartmann, A. S. (2019). Body image as well as eating disorder and body dysmorphic disorder symptoms in heterosexual, homosexual, and bisexual women. *Frontiers in Psychiatry*, 5(10), 531. <https://doi.org/10.3389/fpsy.2019.00531>
- Homan, K., McHugh, E., Wells, D., Watson, C., & King, C. (2012). The effect of viewing ultra-fit images on college women's body dissatisfaction. *Body Image*, 9(1), 50-56. <https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2011.07.006>
- Ilyasu, R., & Etikan, I. (2021). Comparison of quota sampling and stratified random sampling. *Biom. Biostat. Int. J. Rev*, 10(1), 24-27. <https://doi.org/10.15406/bbij.2021.10.00326>
- Jebeile, H., Partridge, S. R., Gow, M. L., Baur, L. A., & Lister, N. B. (2021). Adolescent exposure to weight loss imagery on Instagram: A content

- analysis of “top” images. *Childhood Obesity*, 17(4), 241-248. <https://doi.org/10.1089/chi.2020.0351>
- Jobst, L. J., Bader, M., & Moshagen, M. (2023). A tutorial on assessing statistical power and determining sample size for structural equation models. *Psychological Methods*, 28(1), 207–221. <https://doi.org/10.1037/met0000423>
- Kamandloo, M., Karami, S., Balashour, B., & Shahini, M. (2024). The relationship between childhood trauma experience with anxiety symptoms and body dysmorphic disorder in cosmetic surgery applicants with the mediation of rejection sensitivity. *Iranian Journal of Psychiatric Nursing*, 12(1), 64-77. (In Persian). <http://dx.doi.org/10.22034/IJPN.12.1.64>
- Kaperonis, S. (2019). Virtual networks: Why do students use Instagram?. *Homo Virtualis*, 2(1), 43-49. <https://doi.org/10.12681/homvir.20193>
- Khanjani, Z., Pakravan, H., Ghadimi, N., & Asadi, S. (2022). The relationship between attitudes toward cosmetic surgery and social media addiction based on the mediating role of body image anxiety in adolescents. *Rooyesh*, 11(3), 35-46. (In Persian). <https://dor.isc.ac/dor/20.1001.1.2383353.1401.11.3.16.7>
- Khoshsorour, S., & Mikaeili, N. (2021). The role of social comparison, interpersonal sensitivity and cognitive flexibility in predicting disordered eating attitudes in female students. *Social Psychology Research*, 11(43), 141-166. (In Persian). doi: 10.22034/spr.2021.277112.1629
- Kibitov, A. O., Trusova, A. V., Chuprova, N. A., Solovieva, M. G., Grechaniy, S. V., Soldatkin, V. A., & Egorov, A. Y. (2021). Associations of possible genetic risk markers for Internet addiction with childhood trauma experience and personality traits in young adults: Preliminary results. *Zhurnal Nevrologii i Psikhiatrii Imeni S.S. Korsakova*, 121(7), 77–83. <https://doi.org/10.17116/jnevro202112107177>
- Kim, J. U., & Lim, M. J. (2017). The mediating effects of rejection sensitivity and ego-resilience on the relationship between appearance satisfaction and psychological wellbeing among high school students. *Journal of LearnerCentered Curriculum and Instruction*, 17(18), 807-825. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2017.12.055>
- Kohler, M. T., Turner, I. N., & Webster, G. D. (2021). Social comparison and state–trait dynamics: Viewing image-conscious Instagram accounts affects college students’ mood and anxiety. *Psychology of Popular Media*, 10(3), 340. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/ppm0000310>
- Laor, T. (2022). My social network: Group differences in frequency of use, active use, and interactive use on Facebook, Instagram and

- Twitter. *Technology in Society*, 68, 101922. <https://doi.org/10.1016/j.techsoc.2022.101922>
- Lee, B. K., Noh, H. H., Doh, E. Y., & Rim, H. B. (2022). Rejected or ignored?: The effect of social exclusion on Instagram use motivation and behaviour. *Behaviour & Information Technology*, 41(15), 3177-3190. <https://doi.org/10.1080/0144929X.2021.1975820>
- Leng, H. K., Phua, Y. X. P., & Yang, Y. (2020). Body image, physical activity and sport involvement: A study on gender differences. *Physical Culture and Sport. Studies and Research*, 85(1), 40-49. <http://dx.doi.org/10.2478/pcssr-2020-0005>
- Liu, J., Peh, C. X., & Mahendran, R. (2017). Body image and emotional distress in newly diagnosed cancer patients: The mediating role of dysfunctional attitudes and rumination. *Body Image*, 20, 58-64. <https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2016.11.001>
- McCrary, A., Best, P., & Maddock, A. (2020). The relationship between highly visual social media and young people's mental health: A scoping review. *Children and Youth Services Review*, 115, 105053. <https://doi.org/10.1016/j.chilyouth.2020.105053>
- Minty, A., & Minty, G. (2021). The prevalence of body dysmorphic disorder in the community: A systematic review. *Global Psychiatry Archives*, 4(2), 130-154. <https://doi.org/10.52095/gp.2021.8113>
- Mohammadian, Y., Mahaki, B., Lavasani, F. F., Dehghani, M., & Vahid, M. A. (2017). The psychometric properties of the Persian version of Interpersonal Sensitivity Measure. *Journal of Research in Medical Sciences: The Official Journal of Isfahan University of Medical Sciences*, 22. DOI: 10.4103/1735-1995.199093
- Morosan, L., Wigman, J. T., Groen, R. N., Schreuder, M. J., Wichers, M., & Hartman, C. A. (2022). The associations of affection and rejection during adolescence with interpersonal functioning in young adulthood: A macro- and micro-level investigation using the TRAILS TRANS-ID study. *Journal of Youth and Adolescence*, 51(11), 2130-2145. <https://doi.org/10.1007/s10964-022-01660-y>
- Mousavi, S. A., Pourhosein, R., Zare-Moghaddam, A., Mousavian Hejazi, S. A., & Gomnam, A. (2016). The body image in psychological perspective and theories. *Rooyesh*, 5(2), 209-236. (In Persian). <https://dor.isc.ac/dor/20.1001.1.2383353.1395.5.2.9.6>

- Movassaghi, K., & Gougoutas, A. J. (2022). Commentary on: A 10-year review of surgical outcomes at a resident aesthetic clinic. *Aesthetic Surgery Journal Open Forum*, 4, ojac080. <https://doi.org/10.1093/asjof/ojac080>
- Mujica, A. L., Crowell, C. R., Villano, M. A., & Uddin, K. M. (2022). Addiction by design: Some dimensions and challenges of excessive social media use. *Medical Research Archives*, 10(2). <https://doi.org/10.18103/mra.v10i2.2677>
- Murphy, D., Lane-O'Neill, B., & Dempsey, M. P. (2022). COVID-19 and cosmetic tourism: A Google trends analysis of public interests and the experience from a tertiary plastic surgery centre. *Journal of Plastic, Reconstructive & Aesthetic Surgery*, 75(4), 1497-1520. <https://doi.org/10.1016/j.bjps.2022.01.040>
- Nawaz, B., Fatima, B., Yousuf, T., Muryum, H., Jamal, N., Ahmad, K., & Maheshwary, N. (2024). Body dysmorphic disorder, social anxiety and the role of rejection sensitivity in Karachi's adolescents. *Journal of Pakistan Association of Dermatologists*, 34(1). <https://www.jpapd.com.pk/index.php/jpad/article/view/2444>
- Özparlak, A., & Karakaya, D. (2022). The associations of cognitive distortions with internet addiction and internet activities in adolescents: A cross-sectional study. *Journal of Child and Adolescent Psychiatric Nursing*, 35(4), 322-330. <https://doi.org/10.1111/jcap.12385>
- Papapanou, T. K., Darviri, C., Kanaka-Gantenbein, C., Tigani, X., Michou, M., Vlachakis, D., & Bacopoulou, F. (2023). Strong correlations between social appearance anxiety, use of social media, and feelings of loneliness in adolescents and young adults. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 20(5), 4296. <https://doi.org/10.3390/ijerph20054296>
- Park, L. E., DiRaddo, A. M., & Calogero, R. M. (2009). Sociocultural influence and appearance-based rejection sensitivity among college students. *Psychology of Women Quarterly*, 33(1), 108-119. <https://doi.org/10.1111/j.1471-6402.2008.01478.x>
- Pearlman, R. L., Wilkerson, A. H., Cobb, E. K., Morrissette, S., Lawson, F. G., Mockbee, C. S., & Nahar, V. K. (2022). Factors associated with likelihood to undergo cosmetic surgical procedures among young adults in the United States: A narrative review. *Clinical, Cosmetic and Investigational Dermatology*, 15, 859-877. <https://doi.org/10.2147/ccid.s358573>
- Pedalino, F., & Camerini, A. L. (2022). Instagram use and body dissatisfaction: The mediating role of upward social comparison with peers and influencers among young females. *International Journal of*

- Environmental Research and Public Health*, 19(3), 1543. <https://doi.org/10.3390/ijerph19031543>
- Perloff, R. M. (2014). Social media effects on young women's body image concerns: Theoretical perspectives and an agenda for research. *Sex Roles*, 71(11–12), 363–377. <http://dx.doi.org/10.1007/s11199-014-0384-6>
- Pitiriuț, I. B., Swami, V., Poamă-Neagră, T., & Enea, V. (2024). Appearance-based rejection sensitivity mediates the relationship between Instagram addiction and dysmorphic concerns in young adult women. *Scandinavian Journal of Psychology*, 65(2), 275-283. <https://doi.org/10.1111/sjop.12973>
- Pollak, O. H., Cheek, S. M., Rudolph, K. D., Hastings, P. D., Nock, M. K., & Prinstein, M. J. (2023). Social problem-solving and suicidal behavior in adolescent girls: A prospective examination of proximal and distal social stress-related risk factors. *Journal of Psychopathology and Clinical Science*, 132(5), 610-620. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/abn0000836>
- Reichert, R. (2020). #FOODPORN AUF INSTAGRAM: WETTBEWERB UND SOZIALSTEUERUNG. *Pop*, 9(1), 93-99. <https://doi.org/10.14361/pop-2020-090116>
- Rounsefell, K., Gibson, S., McLean, S., Blair, M., Molenaar, A., Brennan, L., & McCaffrey, T. A. (2020). Social media, body image and food choices in healthy young adults: A mixed methods systematic review. *Nutrition & Dietetics*, 77(1), 19-40. <https://doi.org/10.1111/1747-0080.12581>
- Prnjak, K., Jukic, I., Mitchison, D., Griffiths, S., & Hay, P. (2022). Body image as a multidimensional concept: A systematic review of body image facets in eating disorders and muscle dysmorphia. *Body Image*, 42, 347-360. <https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2022.07.006>
- Sadeghzadeh, M., zarei, Z., & Khormaee, F. (2019). Prediction of body image dissatisfaction of female students based on personality traits. *Women's Studies Sociological and Psychological*, 17(2), 99-125. (In Persian). doi: 10.22051/jwsps.2019.25267.1960
- Salehi, A., Sharififard, A., Nabizadeh, S., & Ali Babaei, G. (1401). Validation of the Persian version of the Instagram Addiction Scale (six-question form) among Iranian students. *Culture in The Islamic University*, 12(2), 312-295. (In Persian). <https://www.doi.org/10.22034/ciu.2022.1302>
- Sandrone, S. (2024). Instagram as an educational opportunity for neurology and neuroscience. *Neurology Education*, 3(4), e200152. <https://doi.org/10.1212/NE9.000000000200152>

- Scott, G., Murray, S. B., Krug, I. F., & McLean, S. A. (2018). The contribution of social media to body dissatisfaction, eating disorder symptoms, and anabolic steroid use among sexual minority men. *Cyber Psychology Behavior*, 21(3), 1-8. <https://doi.org/10.1089/cyber.2017.0375>
- Silva, A. F. D. S., Japur, C. C., & Penaforte, F. R. D. O. (2020). Repercussions of social networks on their users' body image: Integrative review. *Psicologia: Teoria e Pesquisa*, 36, e36510. <https://doi.org/10.1590/0102.3772e36510>
- Shahheydari A., Nekooi, H., Khodaei, T., & Ghasemi, P. (2023). The role attachment styles and body shame in predicting rejection sensitivity and Body appreciation in cosmetic surgery applicants. *Iranian Journal of Psychiatric Nursing*, 11(5), 28-39. (In Persian). <http://dx.doi.org/10.22034/IJPN.11.5.28>
- Shameli, L., & Davodi, M. (2020). Disordered eating patterns and sexual self-esteem in married women: The mediating role of body image concern. *The Journal of Toloobehdasht*, 18(6), 70-89. <http://dx.doi.org/10.18502/tbj.v18i6.2600>
- Sheldon, P., & Bryant, K. (2016). Instagram: Motives for its use and relationship to narcissism and contextual age. *Computers in Human Behavior*, 58, 89-97. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2015.12.059>
- Sheng, R., Liu, T., Wang, S., Yu, S., & Xu, W. (2022). Mindfulness and late adolescents' subjective well-being: The serial mediating roles of rejection sensitivity and self-esteem. *Personality and Individual Differences*, 195, 111707. DOI : 10.1016/j.paid.2022.111707
- Sohrab zade, M., Niazi, M., Nejadi, A., & Afra, H. (2019). Virtual social networks and the formation of women's mental image of their bodies. *Quarterly Journal of Woman and Society*, 10(38), 217-240. (In Persian). <https://dorl.net/dor/20.1001.1.20088566.1398.10.38.10.1>
- Sokolova, K., Kefi, H., & Dutot, V. (2022). Beyond the shallows of physical attractiveness: Perfection and objectifying gaze on Instagram. *International Journal of Information Management*, 67, 102546. <https://doi.org/10.1016/j.ijinfomgt.2022.102546>
- Souto, C. M. R. M. & Garcia, T. R. (2002). Construction and validation of a body image rating scale: A preliminary study. *International Journal of Nursing Knowledge*, 13(4), 117. <https://doi.org/10.1111/j.1744-618x.2002.tb00415.x>
- Tahan, M., & Seyed Mousavi, P. S. (2024). The moderating role of reflective functioning in the relationship between perceived parental acceptance-rejection and emotion regulation in adolescents. *Applied*

- Psychology*, 18(2), 9-32. (In Persian). doi: 10.48308/apsy.2023.231548.1485
- Taheri Torbati, H., Bolghan-Abadi, M., & Ghoddosi Tabar, M. (2014). Preliminary psychometric properties of satisfaction with body image scale. *Journal of Research in Behavioural Sciences*, 11(6), 522-531. (In Persian). <https://dor.isc.ac/dor/20.1001.1.17352029.1392.11.6.3.4>
- Tiggemann, M., Hayden, S., Brown, Z., & Veldhuis, J. (2018). The effect of Instagram “likes” on women’s social comparison and body dissatisfaction. *Body Image*, 26, 90-97. <https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2018.07.002>
- Van Bavel, J. J., Robertson, C. E., Del Rosario, K., Rasmussen, J., & Rathje, S. (2024). Social media and morality. *Annual Review of Psychology*, 75(1), 311-340. <https://doi.org/10.1146/annurev-psych-022123-110258>
- Verrastro, V., Liga, F., Cuzzocrea, F., & Gugliandolo, M. C. (2020). Fear the Instagram: Beauty stereotypes, body image and Instagram use in a sample of male and female adolescents. *QWERTY-Interdisciplinary Journal of Technology, Culture and Education*, 15(1), 31-49. <http://dx.doi.org/10.30557/QW000021>
- Wang, Y., Geng, J., Di, K., Chu, X., & Lei, L. (2022). Body talk on social network sites and body dissatisfaction among college students: The mediating roles of appearance ideals internalization and appearance comparison. *Cyberpsychology: Journal of Psychosocial Research on Cyberspace*, 16(3). <https://doi.org/10.5817/CP2022-3-2>
- Waring, S. V., Sharpinskyi, K., & Kelly, A. C. (2022). Individual differences in relational body image: Within-person variability predicts maladaptive trait body image. *Body Image*, 43, 41-53. <https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2022.08.005>
- Webb, H. J., & Zimmer-Gembeck, M. J. (2015). Body image and body change strategies within friendship dyads and groups: Implications for adolescent appearance-based rejection sensitivity. *Social Development*, 24(1), 1-19. <https://doi.org/10.1111/sode.12081>
- Yang, Y. (2023). A daily diary study on stressors, hurt feelings, aggression, and somatic symptoms: The role of rejection sensitivity and negative emotion differentiation. *Aggressive Behavior*, 49(4), 371-383. <https://doi.org/10.1002/ab.22076>
- Yen, J. Y., Lin, P. C., Lin, H. C., Lin, P. Y., Chou, W. P., & Ko, C. H. (2022). Association of Internet gaming disorder with catechol-O-methyltransferase: Role of impulsivity and fun-seeking. *The Kaohsiung*

Journal of Medical Sciences, 38(1), 70-76.

<https://doi.org/10.1002/kjm2.12454>

Zimmer-Gembeck, M. J., Rudolph, J., & Pariz, J. (2022). A cascade of rejection and appearance preoccupation: Adolescents' body dysmorphic symptoms and appearance rejection sensitivity over 4 years. *British Journal of Developmental Psychology*, 40(1), 17-34. <https://doi.org/10.1111/bjdp.12377>

© 2026 Alzahra University, Tehran, Iran. This article is an open-access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0 license) (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>).

نویسندگان

Samane.n.psy@gmail.com

سمانه نوری

کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران.

abbasi.ro@shahed.ac.ir

روح اله عباسی

استادیار گروه روان‌شناسی بالینی، دانشگاه شاهد، تهران، ایران.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی